MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

St. Barzdukas

— apie kultūrinę L. Bendr. akciją

Kultūros kongresas ir Dainų šventė. Misterijos· giesmės ir dainos konkursai. Romano konkursas

Redakcijos pastaba: Lietuvių Bendruomenė yra kaskart labiau augantis tremties kultūrinės akcijos centras. Su jos organizaciniu ir materialiniu stiprėjimu bei kultūrinės iniciatyvos veržlumu siejasi mūsų ateities laimėjimai. Kokios šiame fronte sąlygos ir viltys? Džiaugiamės apie tai galėdami painformuoti gavę energingojo LB centro valdybos pirmininko atsakymus, kuriuos čia ir spausdiname:

— 1955 m. gegužės 1 d. buvo išrinkta JAV Lietuvių Bendruomenės taryba. Ką galėtumėte pasakyti apie jos veiklą?

— Bendruomenės tarybai, kaip vyriausiajam Bendruomenės organui, atitenka sprendžiamasis ir prižiūrimasis vaidmuo. Todėl jos sesijos nėra ir net negali būti dažnos — Taryba tesirenka posėdžių vieną kartą per metus. Ligi šiol įvyko jau dvi sesijos: 1955 m. liepos 2-3 d. New Yorke ir 1956 m. balandžio 21-22 d. Clevelande. Pirmojoj sesijoj buvo svarstyti bei tarti daugiau organizaciniai JAV Lietuvių Bendruomenės reikalai, antroji sesija buvo skirta daugiausia Bendruomenės įstatams ir Kultūros fondo statutui apsvarstyti bei priimti. Įstatai ir statutas jau galutinai suredaguoti ir skelbiami.

Reikia pastebėti, jog kaikuriems Tarybos nariams daroma priekaištų, kad jie, neradę kelių įsijungti į Tarybos darbus, nebepateisiną rinkikų dėtųjų vilčių bei pareikšto pasitikėjimo. Iš tikrųjų turime net keletą narių, kurie ne tik kad nedalyvavo nė vienoj Tarybos sesijoj, bet ir apskritai laikosi nuošaliai nuo Bendruomenės gyvenimo. Tad ir priekaištai yra ne be pagrindo. Tačiau reikia atsiminti ir tai, kad Bendruomenės iždas ligi šiol nebeleidžia apmokėti Tarybos narių kelionių išlaidų.

— Didžiąją darbo naštą turi pakelti Bendruomenės vykdomasis organas — jos centro valdyba. Kas jau yra jos padaryta ir tebedaroma?

— Dabartinė JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba savo darbą pradėjo 1955 m. rugsėjo 1 d. Ji vykdė Tarybos nutarimus ir savo pačios suplanuotus užsimojimus. Apie juos plačiau pasisakyti pasikalbėjimo rėmai nebeleidžia, tad tenka kalbėti tik pačiais bendraisiais bruožais.

Centro valdyba jau yra suorganizavusi JAV LB Kultūros fondą ir Švietimo tarybą. Abi šios institucijos savo darbą yra pradėjusios. Centro valdybai dabar terūpi tik konkretūs šio darbo vaisiai, kuriais jos turi pateisinti savo buvimą.

Centro valdybos iniciatyva ir nutarimu, birželio 30 d. Chicagoj buvo sušauktas. pirmasis JAV ir Kanados lietuvių kultūros kongresas, sutraukęs kelis šimtus mūsų kultūrininkų ir apskritai lietuvių kultūros ateitimi bei likimu besisiekiančių lietuvių. Reikšmingas yra jau vienas toks susibūrimo faktas. Tačiau kultūros kongreso akstinai negalės nebūti jaučiami ir visame kultūriniame mūsų gyvenime bei organizacijoj.

Bendruomenei labai rūpėjo ir pirmosios visuotinės JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės pasisekimas, todėl šis didysis užsimojimas jos buvo remiamas moraliai ir materialiai. Lietuvių dainos meilė pagyvino mūsų chorų darbą, pažadino kaikuriuos chorus iš miego, paskatino net naujus organizuoti. O tūkstančiai klausytojų, suplaukusių ne tik iš tos vienos Chicagos, bet ir iš visos plačiosios Amerikos bei Kanados, parodė mūsų jautrumą dideliems tautiniams žygiams.

Didžiai vertindama Lietuvių Studentų sąjungos JAV pastangas leisti anglų kalba informacinį biuletenį "Lituanus" ir siekdama artimesnio bendradarbiavimo bei tarpusavio susipratimo su mūsų akademiniu jaunimu, centro valdyba įsipareigojo sutelkti lėšų "Lituanus" leidimui paremti. Bendruomenei rūpi nepalikti mūsų jaunimo tikrai gražiai dirbamo darbo jo vieno sunkiai tepakeliamą naštą.

Stasys Barzdukas

Centro valdyba aktyviai prisidėjo prie davimo eigos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo organizavimo darbui. Jai labai rūpi, kad šis seimas ne tik gerai pasisektų, kad jis atliktų ne tik bendruomeninius uždavinius, bet kad būtų didelis bei svarbus įvykis ir kultūrinės lietuvių reprezentacijos atžvilgiu. Pati didžioji seimo rengimo našta atitenka New Yorko apygardai.

Negaliu nesidžiaugti ir tikrai gražiai prasidėjusiu bei nuolat augančiu JAV ir Kanados lietuvių bendruomenių tarpusavio bendravimu bei bendradarbiavimu. Iš dainų šventės ir kultūros kongreso Chicagoj jis buvo pratęstas į susiartinimo šventę Windsore. Abi bendruomenės siekia šiuo keliu eiti ir toliau. Todėl ir 1957 m. pavasarį Chicagos apygardos rengiamame tautinių šokių bei tautinės muzikos festivaly taip pat dalyvaus abiejų kraštų jaunimas ir žiūrovai. Įspūdinga, kad mes tūkstančiais susirenkame, naudinga, kai kartu rodosi mūsų menininkai, meno vienetai, tautinių šokių grupės ir kiti tautinės kultūros reprezentantai.

— Bet yra Bendruomenės darbu nepatenkintų, jį kritikuojančių ir net niekinančių.

— Taip, yra.

Tačiau tie, kurie yra nepatenkinti, gali konkrečiai parodyti, kaip reikia geriau darbą dirbti. Visi Bendruomenės organai yra renkami demokratiniu būdu. Kiekvienas, kas tik nori dirbti, čia gali būti kandidatu pasiūlytas ir, jei tik turi rinkikų pasitikėjimą, į bet kurį Bendruomenės organą išrinktas. Tad tegaliu tik pageidauti: eikite ir dirbkite, prašome.

Lygiai pageidaujamas ir darbo vertinimas. Niekas nėra tobulas, tad ir darbas negali būti dirbamas be trūkumų. Kritikos uždavinys yra parodyti dirbamo jo darbo pliusus ir minusus. Todėl ji ne tik laukiama, bet ir būtina. Iš konstruktyvios kritikos dirbantieji visados mokosi.

Visa bėda tėra tik ta, kad tokios kritikos lietuviškame mūsų gyvenime iš tikrųjų tėra maža. Mes daugiausia tebeiname dviejų kraštutinumų keliais: "sa vuosius" perdėtai giriame, "svetimuosius" perdėtai peikiame arba ir niekiname. Šis mūsų politinei kovai toks būdingas primityvizmo reiškinys politikuojančių mūsų sparnos bendradarbių pernašamas ir į kultūrinį mūsų gyvenimą. Jie paprastai žiūri ne to, kas yra daroma, bet į tai, kas daro. Jei ne "mūsų" žmonės — smokime! Ir smogiama su visu primityvaus fanatizmo beatodairiškumu. Tokio apspjaudymo pasitaikė ir kultūros kongresą bei dainų šventę vertinant. Kaip aiškėja, spjaudėsi žmonės, patys net kultūros kongrese nebuvę! Tai tik rodo, koks dar pasibaisėtinai žemas mūsų kultūrins ir moralinis lygis. Juo skaudžiau, kad kaikuri mūsų spauda jį mielai palaiko.

— Kokie yra Bendruomenės centro valdybos sumanymai pačios Bendruomenės ugdymo atžvilgiu?

— Nors Bendruomenė Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių gyvenime jau yra tapusi tokiu veiksniu, pro kurį negalima praeiti tylomis, tačiau ji dar nėra tokia, kokia turėtų ir galėtų būti.

Mūsų Bendruomenei šiuo metu turi ypačiai rūpėti: organizacinis augimas, veiklos plėtimas ir finansinis stiprėjimas.

Bendruomenės apylinkių tinklas dar nėra net patenkinamas. Apylinkių dar nėra net tokiose vietovėse, kur turime susispietusio rinktinio savo elito, pvz. Washingtone ir kt. Tad ir kyla klausimas: nejaugi po Bendruomenės vėliava teturi telktis tik eiliniai lietuviai, o viršūnės ir toliau tepasilieka pamokslavimo teisę? Kokį jos duoda mums pavyzdį? Kas bus, kai nebebus kam jų pamokslų klausyti?

Tikrai veiklių, savo paskirtį žinančių ir uždavinius suvokiančių apylinkių turime taip pat neperdaugiausia. Užtat savo veikla ir darbu jos kelia mūsų pasididžiavimą. Jos tampa atskirose vietovėse ta ašimi, apie kurią ima suktis visas vietos lietuviškas gyvenimas. Jos pritraukia ir tuos lietuvius, kurie nebepriklauso jokioms draugijoms. Čia ir glūdi bendruomeninės veiklos esmė: stengdamasi suorganizuoti lietuvybės pagrindu visus lietuvius, Bendruomenė siekia sudaryti tą atramą, kuria atsiremtų visas kultūrinis mūsų gyvenimas: mūsų ansamb liai ir chorai, teatrai ir tautinių šokių grupės, knygų leidyklos, žurnalai ir laikraščiai. Štai kodėl šalia organizacinio augimo yra toks būtinas ir bendruomeninės veiklos plėtimas.

Pirmaisiais dviem atvejais Bendruomenei reikia kuo daugiausia aktyvių ir jos darbui atsidėjusių žmonių. Taip pat tos moralinės paramos, kuri dirbančiuosius skatina, palaiko, įkvepia. Jos mes laukiame iš visų sąmoningųjų lietuvių.

Bet Bendruomenė nemažiau reikalinga ir materialinio rėmimo. Centro valdyba pvz. turi įsipareigojimų, kuriuos reikia tesėti: kaip jau minėta, ji padeda Lietuvių Studentų sąjungai leisti biuletenį "Lituanus", kuris siuntinėjamas bibliotekoms, universitetams, leidykloms, įtakingiems asmenims ir šitaip garsina mus ir supažindina su mūsų gyvybiniais reikalais, ji turi perimti Pasaulio Lietuvių archyvo išlaikymą, "Knygų Lentynos" leidimą, ji turėtų įsteigti vieną kitą stipendiją mūsų studentams, kurie ryžtasi studijuoti lituanistiką, pagaliau jai reikia lėšų Kultūros fondo, Švietimo tarybos, Informacinio biuro bei pačios savo darbui.

Vienintelės centro valdybos pajamos — tai jai tenkanti tautinio solidarumo įnašų dalis. Bet apygardos ir apylinkės geriau žino, kiek šitų lėšų centro valdyba gauna. O nedaug gauna dėl to, kad ir pačios apylinkės nebepaslenka arba nebepajėgia tautinio solidarumo įnašų iš lietuvių išrinkti. Ne be priekaištų ir mes visi: labai jau sunkiai tautinio solidarumo įnašus duodame, reikia kaip kokius ponus aplankyti ir prašyte išprašyti. Turime ir tokių, kurie su pusdoleriu ar doleriu per rinkimus pasirodė ir vėl kaip vandeny dingo. Tad ar tik tokio dėmesio mūsų Bendruomenė verta? Čia tenka visai atvirai paklausti: argi gali Bendruomenė tokiomis sąlygomis ką nors didesnio užsimoti ir. padaryti? Štai kodėl į centro valdybos armiausių siekimų sritį įeina: rūpintis, kad ko didesnis lietuvių skaičius pastoviai dėtų tautinio solidarumo įnašus, ir padaryti, kad šitas dėjimas taptų kiekvieno lietuvio garbės dalyku. Visiems duodami, atiduokime "našlės dalį" ir savo Bendruomenei!

— Skaitėme spandoje, kad Bendruom. rengiasi skelbti tautinės misterijos konkursą. Kas šioj srity padaryta ar tebedaroma?

— Tikrai, šis klausimas yra centro valdyboj kilęs (jo sumanytojas yra muz. Alf. Mikulskis, narys kultūros reikalams). Yra kilęs ryšium su dviem aplinkybėmis. Visų pirma svarstant Pasaulio Liet. Bendruomenės seimo kultūrinės programos klausimą. Bet jei seimo metu misterijos pastatyti nebebūtų galima, jos konkursą vistiek reikėtų skelbti ryšium su 1958 m. minima Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukaktimi. Tuo Lietuvių Bendruomenė konkrečiai prisidėtų prie Lietuvos laisvės pagerinimo ir šios laisvės šventės geresnio įprasminimo.

Be šio konkurso, Bendruomenei tenka dar skelbti ir kitą. Būtent kultūr. "Draugo" priedo redaktorius kun. dr. J. Pruns kis kultūros kongreso metu Chicagoj paskyrė 500 dol. premiją patriotinės dainos ar religinės giesmės melodijai sukurti. Šiuos pinigus garbusis mecenatas yra sutikęs perleisti Bendruomenei.

Abiejų šių konkursų skelbimas bei vykdymas priklausytų JAV LB Kultūros Fondui, tad su juo ir tariamasi.

— Vadinasi, Bendruomenė, eidamas prie konkursų skelbimo, kartu taip pat pripažįsta ir jų reikšmę bei naudą. Kokia yra šiuo klausimu Jūsų asmeninė pažiūra?

— Konkursų reikia. Juos turi visos kultūringosios tautos. Yra tarptautinių. Konkursai turi neabejojamos skatinamosios kūrybinės reikšmės. Jie įneša į kultūrinį gyvenimą gyvumo. Jie sudomina skaitytoją. Bet konkursų negali būti perdaug ir persmulkių. Tada jie išblunka ir praeina be didesnio atgarsio. Mano supratimu, kiekvienas konkursas, kad pasiektų norimą tikslą, turi būti svarus ir efektyvus, vistiek, ar jis būtų proginis, ar pastovus.

— Atrodo, kad šias sąlygas kaip tik atitinka "Draugo" kasmet skelbiamas romano konkursas?

— Taip. "Draugo" romano konkurso pagrindinė reikšmė ir yra ta, kad jis yra pastovus, svarus ir efektyvus. Šitais savo bruožais jis darosi taip pat ir popularus: juo domisi abu — ir kūrėjas, ir skaitytojas. Nuo to priklauso ir šio konkurso vaisiai: per eilę metų gavome kelias solidžias lietuviškos kūrybos knygas, tiesa, savo vertės atžvilgiu ne visas vienodas. "Draugo" konkursas mūsų kultūriniame gyvenime yra svarbus ir reikšmingas įvykis.

— Kaip vertinate šių metų jury komisiją?

— Visi jos nariai — Ald. Augustinavičienė, P. Balčiūnas, Viktoras Mariūnas, kun. Alfa Sušinskas ir M. Venclauskas — mūsų kultūriniame pasauly gerai pažįstami. Visi jie kompetetingi savo srities darbininkai. Esu tikras, kad jiems pavestą uždavinį jie gerai atliks. Juk premija vistiek bus paskirta, o jiems tereikia tik nuspręsti, kuris iš atsiųstųjų veikalų yra pats gerasis. Kaip klyvlendiečiui man labai dar malonu, kad šiemet konkursinė komisija buvo sudaryta mano mieste: jausiuos laimingas ir išdidus, jei mano klyvlendiečiai draugai ras ir premijuos tikrai vertingą veikalą.

Aloyzas Baronas

Kasdieniniai daiktai

Popierius

Anat stalo balti lakštai popieriaus sudėti,
Į juos bandai sukrauti daug širdies ir proto,
Bet kartais viską numeti tamsiausio graudulio užlietas
Ir nori nieko žemėj nežinoti —

Užmiršt ir išmintį, raštus ir visą kitą
Ir knygų tomus vinjetėmis išpuoštus,
Nes jokiam tome nėra prirašyta
Tiek, kiek prirašė laikas tavo skruostuos.

Veidrodis

Tu pažvelgi ir kartais šiluma užlieja —
Kasdien tu pats ir kitas tu esi.
Siūbuoja medžiai rudenio alėjoj
Ir tokį ilgesį nepaprastą neši:

— Pažvelk atgal, kaip dienos dieną vijo,
Ir taip kaskart pirmyn ir vis kaskart greičiau...
Ir niekad niekur, kaip laiko veidrodyje,
Savęs tokio laimingo ir liūdno nemačiau.

Knyga

Ant stalo knygos, spintoj ir lentynoj,
Nes išminties, kaip meilės, jieškojom visada,
Ir svaigdavo širdis nuo žodžio, kaip nuo vyno,
Bet gilumoj tūnojo kasdien mintis juoda:

Ateis ruduo spalvoti medžiai skųsis,
Ir margas vėliavėles pvargę žemėn bers.
Ir tu tikrai, labai jau išmintingas būsi,
Kada skaisti mirtis kitus lapus atvers.

Laiškas

Aš tau teparašiau tik vienui vieną laišką,
Ir tai ne savo žodžiais, o poeto.
Bet argi galima rausvam lakšte išaiškint
Kas širdyje dienų dienom sudėta?

Ir gal daugiau nė vieno nerašysiu,
Skambant savaitėm į bekraštę tolumą.
Ir kam laiškai, jei tie bežodžiai ryšiai
Vienas nuo kito mūsų nebetolima.

Kultūrinė kronika

● **10,000 egzempliorių lietuviškų skaitymų vadovėlio** "Tėvų dovanėlė" išspausdino Šv. Kazimiero seserys. Vadovėlis taikomas antram skyriui, jau pažįstantiems raides ir pradedantiems lavintis skaityme; pirmiausia skiriamas Amerikoje augantiems vaikams, palaipsniui turtinant jų lietuviškųjų žodžių lobį. Išnašose mokytojui pažymima su kokiomis raidėmis tame puslapyje daugiau supažindinama ir kokie nauji žodžiai įvedami. Stengiamasi jų perdaug neperkrauti, o įvesti po vieną, du, tris kiekvienoje pamokoje. Skaitymo dalykėliai sudaryti iš vaikams artimesnių, suprantamesnių temų, kaip apie šunį, katę, cirką, zuikį, knygą namus, spalvas, dovanas, paveikslus, drabužius, voverę, riešutus, dažymą, margučius, gimtadienį, svečius, pagal metų laiką duodama medžiagos ir apie šventes, religinius dalykus.

Knyga turi 125 pusl., didesnio formato. Kiekvienas puslapis iliustruotas labai taikliais ir ekspresingais paveikslais, kuriuos piešė seselė Marietta; paveikslai vadovėlyje pertiekti žalia, geltona, mėlyna, raudona ir, žinoma, juoda spalva. Pabaigoje žodynėlis lietuvių-anglų ir anglų-lietuvių kalbomis.

Šį vadovėlį paruošė seselė Perpetua, tėvų pavarde Gudavičiūtė, kilusi iš Mahanoy City, Pa. Jos motina yra nuo Lazdijų, o tėvas — kilęs nuo Tytuvėnų. Ji pati bakalaureato laipsniu baigusi Katalikų universitetą Washingtone, vėliau lituanistines studijas gilino Vytauto Didžiojo universitete Kaune, imdama kursą Teologijos-Filosofijos fakultete, bet taipgi lankydama paskaitas ir Humanitariniame fakultete.

Jau yra paruošusi lietuvių kalbos vadovėlį pirmam skyriui (jis dabar yra iliustruojamas) ir baigia ruošti trečiam ir ketvirtam skyriui, o paskiau paruoš visiems sekantiems skyriams iki aštunto. Pradedant penktojo skyriaus vadovėliu jau juose bus duodama daugiau medžiagos iš lietuvių tautos istorijos, tautosakos, daugiau įžymiųjų lietuvių biografijų ir ištraukų iš mūsų poetų ir rašytojų. Šis vadovėlis — "Tėvų dovanėlė" — kainuoja tik 95 centus ir mokyklos bei tėvai gali užsisakyti kreipdamiesi adresu: Sisters of St. Casimir, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill.

● **Ir. Nivinskaitė, Julius Balutis, Algimantas Dikinis ir Vytautas Valiukas** bus aktoriai spalio 20-21 dienomis Chicagoje, 11 gatvės teatre, statomame K. Ostrausko draminiame veikale "Kanarėlė". Veikalas yra egzotiškos temos — iš pačių neturtingiausiųjų — elgetų gyvenimo, su simboline mintimi. Vaidintojų dėmesį šis veikalas atkreipė augštai įvertintas dramos konkurse.

● **Jieškodamos knygų** savo lietuviškai bibliotekai plėsti dvi Šv. Kazimiero seserys vienuolės važinėjo po rytines valstybes. Rado kaikokių vertingų leidinių. Šv. Kazimiero seserų biblioteka Chicagoje yra didžiausia ir geriausiai sutvarkyta lituanistinė biblioteka laisvame pasaulyje. Lietuviškas knygas jai siųsti adresu: Sisters of St. Casimir, 2601 W. Marquette rd., Chicago 29, Ill.

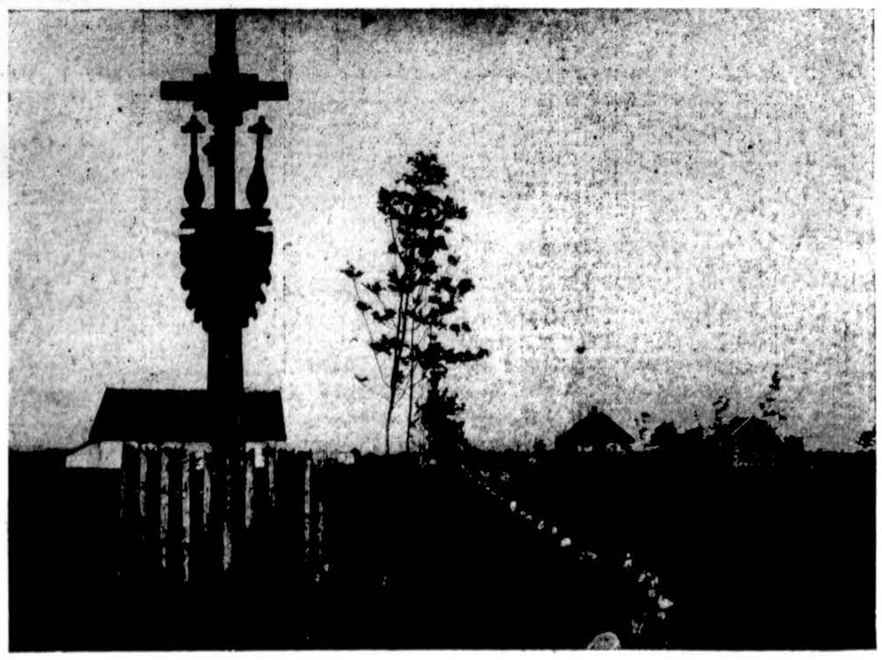

Sodybos Lietuvoje

Dar gyva dr. Vinco Kudirkos sesuo

Ji gyvena Chicagoje. Ką ji prisimena apie savo brolį?

DR. JUOZAS PRUNSKIS

Už dvejų metų švęsime 100 metų sukaktį nuo gimimo Lietuvos himno autoriaus, Varpu žadinusio lietuvius — dr. Vinco Kudirkos. Dabar visi jo šeimos nariai jau išmirę, tiktai likusi gyva viena vienintelė jo jaunė sesuo. Jos vardas — Emilija Lietuvninkienė. Gyvena ji Chicagoje, 4354 So. Artesian ave, pas savo dukterį ir žentą Jokūbą Valiukevičių. Jau ji turi 68 metus amžiaus, bet dar greita ir žvali. Kas sekmadienį nubėga į lietuvių Nekalto Prasidėjimo bažnyčią Brighton parke. Ir akis dar turi šviesias — kasdien skaito dienraštį Draugą, skaito dar Laiškus Lietuviams, Garsą. Jos duktė su žentu dirba, tai ji namie šeimininkauja, valgį paruošia, butą aptvarko. Pati nenori be užsiėmimo sėdėti. Tik atsidusta, kad dažnai kojas gelia ir dėl to su nakties poilsiu sunkoka...

Vieną dieną su ja ilgokai išsikalbėjome. Pradėjau ją klausinėti:

— Tai Jūs esate tikra Vinco Kudirkos, Lietuvos himno autoriaus sesuo?

— Esu jo sesuo. To paties tėvo, tik kitos motinos. Mano motina, Agnietė Andziulytė. Ji ištekėjo už našlio Motiejaus Kudirkos, Vinco tėvo, o jau Vincas buvo pirmosios žmonos sūnus. Iš pirmosios žmonos Motiejus Kudirka turėjo du vaiku: Vincą ir Uršulę, o iš antros žmonos buvome: Agnietė, Motiejus, Marijona, anksti mirusi Onutė, Jonas ir aš.

— Ar dar yra kas nors gyvų iš jūsų šeimos?

— Jau nieko, tiktai aš viena.

— Daug ką atsimenate apie savo brolį dr. Vincą Kudirką?

— Kai jis mirė aš turėjau kokią 10 metų. Kiek aš atsimenu, jis vis gyveno Naumiestyje. Su tėvu tada jo santykiai jau buvo geri. Tėvas nuvažiuodavo jį aplankyti, nuveždavo kokių produktų.

— Ar parvažiuodavo dr. Vincas į namus?

— Du kartu gerai prisimenu. buvo parvažiavęs. Mudviem su broliu parvežė puikias dėžutes paišeliams sudėti, kad kiti vaikai mokykloje tokių neturėjo. Vincas jau tada sirgo, tai būdamas namie pasėdėdavo kur sode, pagulinėdavo seklyčioje. Jau nedirbdavo. Ligos pagautas sunkiai alsuodavo. Išblyškęs, su džiuvęs jau buvo, labai blogai atrodė. Jau jam sunku buvo ir kalbėti. Į namus jį pasiveždavo tėvas patsai ir vėl nuveždavo. Pradėjo džiova sirgti sesuo, tai buvo jos aplankyti, pasakė namiškiams, kad ji nepagys. Paskutinę vasarą prieš savo mirtį Vincas buvo dar atvažiavęs, o rudenį ir mirė.

— Ar teko jums skaityti Vinco raštų?

— Mokykloje mus tik rusiškai mokė skaityti. Lietuviškai išmokau skaityti tik paaugusi. Lietuvoje jau buvau įsigijusi Vinco raštus, bet ne visus. Turiu juos čionai. Paskaitau. Įdomu, kaip te apie tuos viršininkus rašo, įdomūs Tilto atsiminimai.

— Ką tėvas pasakodavo apie Vincą?

— Kai Vincas pametė seminariją, tai tėvas pykosi su Vincu. Buvo net testamentan įrašęs, kad Vincui dalies nepriklaso. Vėliau — susitaikė ir Vincą mylėjo. Pas mus sode būdavo vyšnių, tai jų mums neleisdavo tėvas paliesti. Liepdavo tik nuo varnų ginti. Vyšnias nuraškę veždavo sergančiam Vincui. Tėvas mirė kokias keturias savaites prieš Vinco mirtį.

— O ką vyresnioji sesuo apie Vincą pasakojo?

— Agnietė pasakodavo, kad vaikystėje Vincas buvo linksmas, gyvas berniukas. Su Petru Grigaičiu, rašytojos Kotrinos Grigaitytės tėvu, Vincas kartu ėjo į mokyklą. Kartu jie klėty miegodavo. Tai Vincas jį kartais pagąsdindavo. Kartą net buvo batus per stogą permetęs, gąsdindamas, kad vaiduoklis ant stogo joja, tik batai matyti...

— Ar namie kalbėdavo apie Vinco rašymą, ar vertindavo jo darbą?

— O, taip. Sesuo pasakojo, kad rusų laikais tėvas, bijodamas žandarų, Vincą drausdavo nuo tų raštų, bet paskiau jau buvo kitaip.

— Kada jūs pirmą kartą išgirdote himną "Lietuva tėvynė mūsų"?

— Pirmą kartą išgirdau 1908 metais. Tada kun. Tomas Žilinskas ir kun. Astrauskas su jaunimu ruošė vakarėlį. Aš tada dainavau chore. Mus pradėjo mokinti himną "Lietuva tėvynė mūsų". Žinojau, kad tai brolio sukurta. Visiems labai patiko. Kalėdų metu du kartu pagiedojome, o paskiau rusai uždraudė tą himną giedoti.

— Kai Vincas mirė, kur jo daiktai liko?

E. Lietuvninkienė

— Vincas nebuvo turtingas. Nedaug kas liko. Ten jį viena moteris prižiūrėjo, tai gal jai ir liko. Į pabaigą jis buvo tiek neturtingas, kad jį reikėjo šelpti su maistu. Sesuo veždavo jam tokias rūkytas karkas — tokius kiaulienos kumpiukus. Vincą pašelpdavo jaunesni kunigai. Žinau, kad prieš mirtį Vincas pats šaukėsi kunigo.

— Kaip jums dabar sekasi Amerikoje gyventi?

— Turiu Amerikoje du sūnu ir tris dukteris. Visi dirba. Tai man jau visai gerai. Esu viskuo aprūpinta ir patenkinta.

Šiame mūsų pasikalbėjime dalyvauja ir Kudirkos sesers, E. Lietuvninkienės, duktė Uršulė Lipčienė, taipgi gyvenanti Chicagoje. "Ką jūs galėtumėte papasakoti apie didįjį lietuvį Vincą Kudirką, jūsų giminaitį?" — paklausiau ir ją.

— Paties V. Kudirką, žinoma, aš jau negalėjau matyti, bet man teko aplankyti Vinco Kudirkos tėviškę Paežerius. Ten gyveno Kuncaičiai. Netoli tėviškės yra kapinaitės, kur palaidoti Vinco tėvai. Yra kryželis berželio formos, su tokia lyg išaugusia šaka ir Kančia ant jos. Kai važiuodavome į Naumiestį atlaidų metu, aplankydavome Vinco kapą, kuriame gilų įspūdį darė iškapota himno žodžių vieta. Naumiesčio aikštėje pastačius V. Kudirkos paminklą per jo šventinimą teko lankytis kambarėly, kur mirė Vincas. Mediniam name mažas kambarėlis, du langučiai, tik vieta lovai, staliukui. Lietuvos vyriausybė mokėjo pensiją Vinco prižiūrėtojai ir jo vyresnei seseriai, kuri mirė 1944 metais. Iš tos pensijos ji man paskolino dar pinigų mokslui eiti. —

Kalbėjomės, ir mūsų klausėsi jau paauguolė Emilės Lietuvninkienės dukraitė Nijolė Lipčiūtė, kuri auklėjama gražiai lietuviškai, Vinco Kudirkos dvasioje.

Kas kūne sėja netvarkingus polinkius, tas pjauna mirtį; kas kūne sėja tvarkingą meilę, tas pjauna amžiną gyvenimą.

— Meister Eckhart

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

B-VIŲ LYGOS, KURIOSE

Kiekvieno Santaupos Apdraustos iki $10,000.00

IR

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui

Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill., Tel. TO 3-8131-32

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

JONAS GRADINSKAS

STOGO ANTENA NEMOKAMAI,
jei dabar perkat 1957 metų TELEVIZIJĄ
J. G. TELEVISION COMPANY
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
DuMont, RCA Victor, GE, Zenith ir kiti

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šaunų atidarymą (Grand Opening, įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

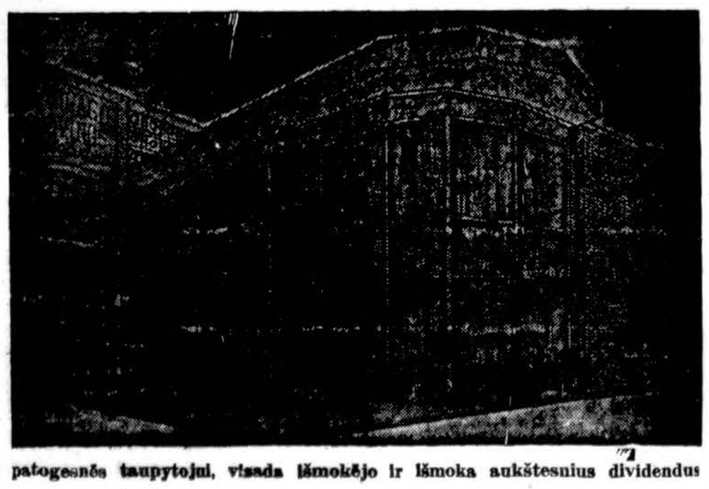

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomiems pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki $10,000 Jungtinių Valstybių valdžios. Visos bendrovės, turinčios šitokius apdraudimus yra vienodai saugios. Visos stropiai valdžios įstaigų prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmokėjo ir išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. Kas liečia pelningus patarnavimus — tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kito kias piniginės operacijas.

Chicago Savings bėvė, sąžiningai ir ekonomiškai prityrusių liet. tvarkoma, padidino savo turtą daugiau negu iki $18,000,000. Kviečiame visus pas mus į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti laiškais — atsiklauskite.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6234 South Western Avenue Tel. GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois

CURRENTLY — AUKŠČIAUSIAS DIVIDENDAS IŠMOKAMAS ANT PAID UP INVESTMENTŲ SKYRIAUS.

TELEVISION SPECIAL!
RCA Victor — 21" Console
$139.95
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd., SE 3-4711

Tel. ofiso HE 4-6699, rez. PR 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p.
išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
— Pritaiko akinius —
6322 So. Western Avenue
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadieniais uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res telef. WAlbrook 5-5076

DR. J. ir K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51st Str.
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu Prospect 6-1795 nuo 2 iki 9 val. p. p. kasdien išskyrus trečiad. ir šeštad.
Res. tel. GRovehill 6-5603

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šeštad. 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez. HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutarties

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutarties
Telefonas REpublic 7-4900
Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VI. 7-0600, rez. RE. 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Ave.
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
Šešt. 2—7 val. p. p.,
išskyrus sekmadienius.

Ofiso telef. YArds 7-1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvės)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Tel. WAlbrook 5-2670
Res. HIlltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Telefonas REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak
Trečiad. pagal sutartį

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakare.
Išskyrus trečiadienius
Butas 1526 So. 49th Ave.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofice tel. RE. 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-2765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIECINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30
Uždara treč. visą dieną ir šeštad. vak.

Tel. ofiso PRospect 6-2240
PRospect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGIJOS LIGOS
5700 S. Wood Street
Priėmimo val. nuo 2—4 val. kasdien ir nuo 6 iki 8 val. pirmad. ir penkt. Trečiad. ir sek. uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Office: 10748 South Michigan Ave.
Buto: 1653 W. 103 St., Beverly Hills
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskirus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — BEverly 8-3946

Ofiso HEmlock 4-5815
Rez. HEml. 4-3751
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2745 W. 69 St.
(priešais Šv. Kryžiaus ligoninę)
Priima pagal susitarimą

DANTISTAS
DR. J. A. PAUKŠTYS
4253 S. Whipple Street
(Arti Archer Ave.)
Valandos: nuo 10 iki 12; 2—6; 7—9.
Šeštad. 10—12. Trečiad. uždaryta.
LAfayette 3-4949
Namų — CEdarcrest 3-7786

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3—7 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutarimą
Ofiso tel. VIctory 2-1484. Resid. 2437 W. 62nd St., tel. Republic 7-8818.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer).
Val. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Telef. REpublic 7-2290
SPECI. CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
VAL.: Pirm., antr., Ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6:00—8:00. Šešt. nuo 2:00 — 4:00. Trečiad. ir kitu laiku susitarus telefonu.

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Šaukite YArds 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad tik susitarus.

Tel. ofiso YA 7-4787, rez. PR 6-1930
DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Val. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Jeigu neatsilieps viršminėti telefonai šaukite MIdway 3-0001

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai. Spec. pagalba kojom (Arch Supports) ir t.t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St. Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084.

Remkite dien. Draugą!

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
valandos: 1—3 p. m. 6—8 p. m.
Penktad. tik po pietų.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso tel. CLiffside 4-2896
Rezidencijos: LAfayette 3-1173
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Kampas 47th ir Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPŠA
Ofisai: 20 North Wacker Drive
(Civic Opera House, kamb. 858)
Val. kasd. 12—4
Tel. CEntral 6-2294
5002 West 16th Str., Cicero
Val. kasd. 5—8, šeštad. 1—3
Tel. TOwnhall 3-0959
Kitu laiku ir trečiad. susitarus
Rezid. tel. HEmlock 4-7080

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St.
Tel. PRospect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val. Pirm. 8-10 v. v. Antr., Trečiad. ir Penktad. 6-9 val. vak. ir šeštadieniais 2-4 val. popiet.

Tel. ofiso He. 4-2123, rez. PR. 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
6255 South Western Avenue
VAL. kasdien 2—4 p. p. ir 7—9 vak.
Trečiadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais uždaryta

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak.
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9406
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1-3 p.p. ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 p. p. Trečiadieniais ir kitu laiku tik susitarus.

DR. J. VAITAITIS
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
7407 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 10-12 val ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Trečiad. uždaryta
Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381

Tel. ofiso VIctory 2-1581
Rez. VIctory 2-0743
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kamp. Halsted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos kasdien: 1-4 p.p. ir nuo 6-8 v.v. Šeštad. 1-4 val. popiet.

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6658
DR. P. Z. ZALATORIS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6658
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
Virš 25 metų patyrimo
Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso.
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10-12, penktadienį 10-2 ir šeštadieniais 10-2 val. popiet.

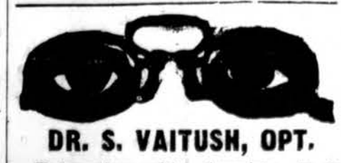

DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo bei svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Viri egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais, rodančias mažiausius trūkumus. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
4712 South Ashland Avenue
Tel. YArds 7-1373
Val. 10:30 iki 7 v. vak. Šeštad. 10:30 iki 6 val. Sekm. ir treč. uždara.

DRAUGAS
THE LITHUANIAN DAILY FRIEND
2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Tel. Virginia 7-6641; 7-6642

Entered as Second-Class Matter March 31, 1916, at Chicago, Illinois Under the Act of March 3, 1879.

Member of the Catholic Press Ass'n
Published daily, exept Sundays, by the Lithuanian Catholic Press Society

SUBSCRIPTION RATES
$8.00 per year outside of Chicago
$9.00 per year in Chicago & Cicero
$8.00 per year in Canada
Foreign $11.00 per year.

PRENUMERATA:	Metams	½ metų	3 mėn.	1 mėn.
Chicagoj ir Ciceroj	$9.00	5.00	$2.75	$1.25
Kitur JAV ir Kanadoje	$8.00	$4.50	$2.50	$1.00
Užsienyje	$11.00	$5.50	$3.00	$1.25

Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimus šeštad. neatsako. Skelbimų kainos pasiteiraukite [illegible]

Prof. Vacl. Biržiškos rankraštinis palikimas

PROF. MYKOLAS BIRŽIŠKA, Los Angeles

Š. m. sausio 3 d. mirdamas, prof. Vaclovas Biržiška paliko labiau ar mažiau parengtus spaudai kelis stambius, didžios mokslinės ir tautinės reikšmės, veikalus ir, be to, dar kelis, nelygios aniems reikšmės, bet taip pat mums naudingus ir reikalingus. Mūdviem — man ir broliui Viktorui — tenka dabar rūpintis, kad visa, kas brolio Vaclovo dideliu darbui atsidėjimu, nepaprastu kruopštumu ir stebėtinu išradingumu bei meile tiriamiems dalykams yra parengta, pasiektų skaitytojus, kuriems yra skirta. Tai mudviejų brangi broliškoji ir garbinga visuomeniškoji pareiga. Suprantama, nei aš, nei mano brolis neturiva lėšų nei vienam tųjų veikalų išleisti, tad gaunava čia kreiptis į mūsų visuomenę ir ypačiai į knygų leidėjus kaip galimus brolio Vaclovo veikalų spausdintojus, patiekdamu viešai žinių apie kiekvieną jo parengtą veikalą, kad jų leidimas būtų rimtai sprendžiamas, ne vien geraširdiškai ar šiaip atsitiktinais sumetimais. Išskyrus vieną, visi šių veikalų rankraščiai — mašinėle surašyti — yra mano žinioje, mano rankose, ir kiekvieno jų parengtis šitaip atrodo:

1) **Lietuviškoji bibliografija,** 2,047 mašinėle rašyti puslapiai su 6,859 (mažų ir didelių) lietuviškųjų ir dalimis lituanistinių veikalų antraštėmis (numeriais) ir žiniomis apie juos, apimant laiką nuo XIII-jo amžiaus iki 1904 metų imtinai. Tai antrasis, iš pagrindų perredaguotas ir papildytas, spaudai parengtas leidimas, baigtas rašyti 1952-1955 m. I-sis leidimas, antraštė Lietuvių Bibliografija, pasirodė Kaune 1924-1939 m., pateikdamas sąrašą veikalų, baigiant 1910 m. II-jam leidimui neparengta 1905-1910 m. Leidinių sąrašo beliko plunksna sužymėtų, nesutvarkytų ir vos beįskaitomų kortelių ne tik 1905-1910, bet ir 1911-1914 metams, kurias nežinia kada ir iš viso ar bebus galima spaudai parengti. Besibaigiąs 1904 spaudos laikotarpis, parengtas II-ram leidimui, I-jame leidime reiškiamas 5,501 numeriu ir dar papildomomis žiniomis, ligi pat paskutinės veikalo dalies pateikiamomis, kas visa su kaupu įėjo į II-jį leidimą arba pateks į kitą to pat autoriaus veikalą — Aleksandryną.

Parengtoji II-jam leidimui medžiaga šiaip paskirstoma:

I dalis (XIII-XVI a. raštai) 127 puslapiai su 66 numeriais; II dalis (XVII a.) 139 puslapiai su 163 numeriais; III dalis XVIII a.) 197 puslapiai su 445 numeriais; IV dalis (1801-1864 m.) 388 pusl. su 1,402 numeriam; V dalis (1865-1904 m.: spaudos draudimo laikas) 1,195 pusl. su 4,834 numeriais, kur nesunku suskirstyti dviem ar net daugiau smulkesnėmis dalimis, pvz. a) 1865-1895 m. 683 pusl. su 1,597 numeriais, b) 1896-1904 m. 510 pusl. su 3,237 numeriais.

Kiekviena dalis spaudai parengta ir gali būti atskiru tomu leidžiama. Trūksta joms prakalbų ir abėcėlinių turinio rodyklių. Rodyklės tegalima rengti spaudinį puslapiais belaužant — tai aš apsiimčiau kaip ir veikalo korektūrą atlikti. Taip pat parengčiau ir trumpas paaiškinamąsias prakalbas, atsirėmęs išlikusia brolio korespondencija ir šiaip savo turimomis žiniomis.

2) **Aleksandrynas** — senųjų lietuviškų rašytojų (rašiusių prieš 1865 metus biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. Veikalo antraštė susieta su 1943 m. mirusios brolio Vaclovo žmonos Aleksandros vardu, jai pagerbti jo čia parinkta.

Mašinėle rašyta 1,006 puslapiai, skirti 371 mūsų rašytojui, rašiusiems ar tik pradėjusiems rašyti prieš spaudos uždraudimą ir pateikiamiems chronologine (rašytojų gimimo) eile. Su dėta 3 dėžutėse, spausdinant lengvai paverčiama 3 tomais: a) 327 pusl. su 100 rašytojų (baigiant Rabe, 1669-1720), b) 347 pusl. su 192 rašytojais (baigiant Tolovinikiu, 1795-1889) ir c) 331 pusl. su 119 rašytojų (nuo Simano Daukanto ligi Pranciškaus Lipšto, 1841-1900). Spaudai parengta, tik bespausdinant tektų dar turinio rodykles rengti ir pabaigus prakalbose pateikti kiek paaiškinimų.

Aleksandrynas nekartoja Lietuviškosios bibliografijos teikiamos medžiagos, tik kai bibliografijos dėmesys ir teikiamos ten žinios skiriamos patiems, Aleksandrynas skiriamas rašytojams su jųjų raštais, tad nežinomųjų autorių veikalai ten nė neminimi. Abudu rašiniu yra savarankišku, bet kits kitą tvirtai remia ir drauge sudaro istorinę mūsų raštijos apžvalgą. Jiedu nėra nei lengvai renkami, reikalingi nemažai petitinių raidžių, bet nereikalingi gotinių nei maskoliškų, nes tokiomis raidėmis išleisti rašiniai čia pateikiami lotyniškai lietuviškomis raidėmis, — nei pigiai leidžiami, nes yra stambūs veikalai (2,000 ir 1,000 pusl.), bet jų leidimas lengvėja leidžiant dviem leidyklom lygiagrečiai leisti — vienai Bibliografiją, o kitai Aleksandryną, nei pelningi dėl savo sva raus, bet akademinio turto nežadėdami platesnio visuomenės susidomėjimo.

Sakau atvirai, neslėpdamas piniginių nei kitokių leidimo sunkenybių. Liet. bibliografijos II leidimo rankraščio tikrinimas ir derinimas su leidimo duomenimis, spausdinamųjų veikalų korektūra, rodyklių parengimas, prakalboms teksto nustatymas, nekalbant jau apie šių ir kitų mūsų brolio rankraščių išsaugojimą (visi tekstai yra tik viename egzemplioriuje) tai mano ne tik pareiga, bet ir būtina leidimo sąlyga. Na, o man jau 74 metai, kurių vis labiau sunkėjantį svorį aiškiai jaučiu, kad ir perdaug tam nepasiduodu. Dėl savo asmeninių sąlygų tegaliu gyventi ir dirbti tiktai ten, kur dabar gyvenu ir dirbu, kas, be abejo, apsunkina veikalų rinkimą, spausdinimą ir iš viso jų leidimą; pernai leisdamas Londone savo Senąjį Vilniaus Universiteto su transokeanine savo korektūra, gerai tat suprantu. Visa tai primenu ne graudinti ar baidyti norėdamas, tik įspėdamas, jog šių veikalų leidimas turi būti išspręstas ir vykdomas kad ir gal neskubiai, bet greitai.

3) **Studentai iš Lietuvos užsienio universitetuose XV-XVIII amžiuose.** Pradėta rašyti ir rinkti medžiaga Vienoje 1944 m. rudenį, baigta 1954 m. gruodžio 7 d. Bostone, Mass. 222 mašinėle rašytų puslapių, kurių 1-115 chronologinis studentų sąrašas įvairiuose universitetuose, 116-218 tas pats sąrašas abėcėline pavardžių eile ir 219-222 veikalo literatūros rodyklėse. Sąraše randame XIV a. 1 studentą, XV a. 195, XVI a. 594, XVII a. 733, XVIII a. 415, drauge 1,938; be to, priedui pateikiama 1801-1855 m. Dorpato, Karaliaučiaus ir dar vieno kito universiteto per 300 stud., kurių dorpatiečiai neįtraukti bendran abėcėlinėn pavardžių sąrašan. XV-XVIII a. studentų sąrašai — lotynų kalba, o XIX a. dorpatiečių — ir vokiečių kalba. Autoriaus atžymėjimai, žinoma, lietuvių kalba. Trūksta dar prakalbos.

Tai irgi akademinio pobūdžio veikalas, bet neilgas ir nebūtinas mano korektūros (tik prakalbos), tad lengviau negu anuo du išspausdinamas. Mūsų istorijai labai svarbus, aiškiai parodąs mūsų per amžius išlaikomus saitus su Vakarų mokslu.

4) **Lietuvių rašytojų kalendoriaus,** 1946 m. Tuebingene išspausdinto 3,000 egz.. II leidimui parengta 674 mašinėle rašyti puslapiai. Veikalą sudaro: a) Chronologinis Lietuvos ir visų pirma lietuvių rašytojų ir kaikurių kitų kultūros sričių darbininkų sąrašas (su jų gimimo ir mirimo metais bei veikalų nurodymais), kurių 419 puslapiuose ligi 1953.XII.20 pateikta 3,015 vardų 1946 m. leidimo buvo 1,149 vardai); b) 420-473 psl. lietuvių rašytojų, mokslininkų, menininkų gimtavietės šiųjų abėcėline eile (leidime šio skyriaus nėra); c) 474-527 p. tų pat rašytojų ir t.t. Nekrologas chronologine eile, baigiant 1955. IX.15; d) kalendoriaus mėnesiais ir dienomis suskirstyti rašytojų ir t.t. gimimai ir mirimai — I leidimo spausdintų 62 p., kur brolio Vaclovo egzemplioriuje jo ranka įrašyta dar 40 p. papildomų vardų ir, be to, skyrium dar 17 puslapių; e) 528-634 p. Abėcėlinė asmenų rodyklė. Iš I leidimo turėtų būti įdėta dar (papildytai) prakalba ir (13 spaudos puslapių) Bendroji mūsų rašytojų apžvalga.

Veikalas parengtas spaudai lengvai renkamas visur vienodu šriftu ir nesunkiai platinamas. Reikalingas tik atidžios korektūros ir galutinio kalendorinės dalies (d) sutvarkymo, kas nesunku padaryti veikalą jau renkant. Tas darbas mano galėtų būti padarytas.

5) **Praeities pabiros,** straipsnių rinkinys iš Lietuvos praeities, 280 mašinėle rašytų puslapių.

30 straipsnių, įvairiu metu paskelbtų mūsų spaudoje, sunkiai dabar besurandamų ir nemažai teikiančių medžiagos mūsų praeičiai pažinti. Jų tarpe paminėsiu: Kryžiuočių keliai į Lietuvą XIV a. (keliai į Žemaičius), Lietuvos laikinosios vyriausybės mūsų praeityje, 1831 m. sukilimas Lietuvoje, Kaip prieš 100 metų žemaitis Griškevičius lėktuvu skrido, Lietuvos mokyklos reformos bandymai 1860 m. pradžioje, Lietuvių Golgota, 40 metų lietuvių tautos karas su maskolių valdžia už savo knygas, 50 metų spaudos laimėjimo sukaktį minint.

Visa tai lengvai renkama, nesunkiai atliekama korektūra ir neatrodo, kad tai būtų nuostolingas leidinys.

6) **Tarp knygų ir bibliotekų,** mašinėle rašytų puslapių 81. Straipsnių rinkinys: Kretingos vienuolyno biblioteka, Buvusioji jėzuitų noviciato biblioteka Vilniuje, Žemaitiškoji knyga, Lietuvos universiteto biblioteka (3 straipsniai), Dešimt metų lietuviškai knygai (1918-ū928 m.) ir kiti.

Nedidelė, tad ir nebrangiai atsieisianti knygelė, tirštai pateikianti žinių.

7) **Tarp mirusiųjų žmonių ir gyvųjų knygų bei raštų.** Straipsnių rinkinys, toje pat antraštėje dar pavadintas: Lietuvių kultūros istorijai medžiaga. 457 mašinėle rašyti puslapiai, kuriuose teikiama apie 80 straipsnių, kaip ir Praeities pabirų, ir Tarp knygų ir bibliotekų rinkiniuose, įvairių metų spaudoje paskelbtų, kaip štai: Mažosios Lietuvos rašytojai ir raštai, Abromas Kulvietis, tik, Martynas Mažvydas ir jo bendradarbiai, Nežinomas 1769 m. Donelaičio spausdinys, Kunigas Jurgis Ambraziejus Pabrėža, Vyskupo Valančiaus bylos, Vyskupo M. Valančiaus Rozmaite Wiadomosci, Amerikos Lietuvių spauda 1875-1910 m. (dar niekur nespausdinta, bet anglų kalba 1951 m. patiekta Library of Congress Washingtone, Dr. J. Basanavičius ir kiti straipsniai.

Rinkimas nesunkus, tik reikia ir lenkiškų raidžių (pav. Valančiaus lenkiškiems tekstams) ir rūpestingos korektūros.

8) **Senųjų lietuviškų knygų istorija.** Šis reikšmingas veikalas buvo spausdinamas Chicagos "Naujienose", iš kur Chicagos Lietuvių Literatūros draugija 1953 m. skyrium atmušė I dalį, 208 pusl. II dalis atskiram leidimui 208 puslapiais sulaužyta ir sukoreguota, bet dar neišleista. Lietuvių Literatūros draugija tebepasiryžusi ją išleisti, bet reikalinga knygos ėmėjų paramos.

II dalį sudaro šie skyriai: Didžiosios Lietuvos reformatų lietuviškasis darbas, Lietuvių kalbos turto rinkimas ir studijavimas, Lietuvių kalba oficialiuose raštuose, Seniausieji pasaulietiniai literatūros tekstai lietuvių kalba, Didžiosios Lietuvos liaudžiai skiriamos tikybinės knygos, Liaudžiai skiriamos knygos Mažojoje Lietuvoje. Lietuviškosios knygos kelias.

9) **Lithuania and Lithuanians mirroed in the books.** 1952 m. parengta Kongreso bibliotekai (Library of Congress) du lietuviškų knygų ir svetimomis kalbomis apie Lietuvą ir lietuvius raštų mašinėle sąrašai: a) Kongreso bibliotekoj esamų ir jos katalogan įtrauktų veikalų 81 puslapis ir b) platesnis sąrašas, su Kongreso bibliotekos katalogu nesusietas, 203 puslapiai, tad drauge 284 puslapiai. Tai būtų labai svarbus leidinys kiekvienam lituanistui ir šiaip lietuviui labai brangus, bet jo išleidimas perbrangiai leidėjui atsieitų ir, be to, jo leidimo teisė bene priklauso Kongreso bibliotekai, kurios pavedimu šis darbas brolio Vaclovo yra atliktas ir, be abejo, jai įteiktas.

★ ★ ★

Prieš pat savo mirtį brolis Vaclovas man rašė ir kitiems, baigiąs mašinėle rašyti 6,000 puslapių. Prieš kelis mėnesius bostoniškiame "Keleivyje" ir išten Čikaginiame "Drauge" pakartotame brolio Vaclovo rankraščių sąraše klaidingai Aleksandrynui priskirta 3,000 puslapių vietoj jo turimų 1,000, ir tuo būdu bendras rankraščių puslapių sąrašas būtų 6.000 net peržengęs. Mano čia 1-7 ir 9to veikalų mašinėlinių puslapių skaičius ne siekia 5,000 (4,888). Čion betgi reikia priskirti dar Senųjų lietuviškų knygų istorijos abiejų dalių ir kitų jo spaudinių tremtyje rankraščius, kurių jo palikime nebėra, negaunama jo parengtus 6,000 p.

Tuo aš ir baigiu čia savo pranešimą apie spausdintinius brolio Vaclovo veikalus, kuriems lauksiu leidėjų.

Mano adresas:
1120 S. Magnolia Ave.
Los Angeles 6, Calif.

Šv. Jurgio Parap. choras Clevelande, Ohio; vedėjas Pr. Ambrazas

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Kan. Zenono Ignatavičiaus,** Rio de Janeiro Kunigų seminarijos profesoriaus, ir **Lietuvos Pasiuntinybės Brazilijoje** pastangomis išleistas specialus Lietuvai skirtas numeris žurnalo "In Altum" (portugalų kalba). Jo pirmieji egzemplioriai jau pasiekė JAV. Viršelyje yra dail. Povilo Puzino "XX amžiaus Madona", kuri čia pavadinta — Atominės eros kankiniai. Toliau — straipsnis "Sovietai žudo Lietuvą", kur aprašoma apie spaudos pagrobimą, lietuviškų kryžių naikinimą, sunkumus su bažnyčiomis ir kapinėmis, seminarijų uždarymą, kalėjimus, torturas, deportacijas, žudymus. Įdėtos taipgi nuotraukos, pailiustruojančios raudonąjį terorą, daugiausiai — nužudytųjų Rainių miškelyje.

Taipgi įdėtas pasikalbėjimas su Lietuvos įg. ministeriu dr. F. Meieriu — "Maskva daug žada, tik nepildo". Čia ministeris pažymi, kad okupuotoje Lietuvoje bažnyčios padėtis beveik panaši į Bažnyčios padėtį Romos persekiojimų metu. Nauji vėjai Maskvoje, Lietuvai lengvatų neatnešė. Ministeris spėja, kad Lietuvoje bolševikų teroras palietė apie 400,000 aukų ištremtais, kalintais; žuvusių kovoje prieš okupantus gali būti apie 40,000. Ministeris dėkoja brazilams už parodytą simpatiją ir reiškia viltis, jog Brazilija reikale parems teisingą Lietuvos laisvės kovą. Žurnale taipgi įdėta nuotrauka Lietuvos prezidento A. Smetonos, atsilankančio Rio de Janeiro mieste.

Pagaliau žurnale plačiai rašoma apie žemės reformą Lietuvoje ir jos pravedėją prel. M. Krupavičių. Įdėta Vliko nuotrauka ir montažas iš laimingo ir sotaus gyvenimo naujakurių, įsigyvenusių savuose vienkiemiuose. Brazilijoje šiuo metu žemės reforma yra aktuali, dėl to šia tema daugiau parašyta.

Šio žurnalo Lietuvai skirtas numeris daugeliu tūkstančių egzempliorių pasklido po Braziliją ir tai gera kultūrinė reklama kenčiančiai Lietuvai.

● **Skulptorius T. Zikaras** plačiai aprašomas Australijos laikraščiuose. Jisai vadinamoje Atviro Lauko Meno parodoje padarė tokią abstraktinę konstrukciją — 40 pėdų bokštą. Kaip laikraščiai sako, daugelis ją vadino "Pabaisa", tačiau lankytojai ja domėjosi, o spauda dėjo jos ir mūsų skulptoriaus atvaizdus.

Parodoje buvo išstatyti 1,272 piešiniai ir daugiau kaip 100 skulptūros kūrinių. Savo tą kūrinį T. Zikaras vadina — "Konstrukcija iš deksiono". Deksionas tai medžiaga, naudota tam "bokštui". T. Zikaras be to parodoje dalyvavo su dviemis piešiniais ir dar viena mažesne skulptūra. Laikraščiai pažymi, kad Zikaras yra lietuvis. Toje pat parodoje buvo išstatyti ir V. Jomanto trys kūriniai.

● **Amerikietis redaktorius augština lietuvius.** Labiausiai paplitusio, daugiausiai informacijų duodančio JAV katalikų savaitraščio "The Register" vyriausias redaktorius prel. M. Smith rugs. 23 d. laidoje davė vedamąjį, kuriame aiškina priežastis, kodėl Rusija tapo ateistinio bolševizmo grobiu. Be kitų priežasčių jis randa religijos išblėsimą tautoje. Kalbėdamas apie įvairias Rusijos valdytas tautas, autorius lietuvius priskiria prie grupių, kurios buvo didžiausias Katalikų Bažnyčios pasididžiavimas Rytų Europoje. Lietuvą vadina viena iš labiausiai kultūringų dalių didžiosios Rusijos imperijos. Iškelia Vilniaus Aušros Vartus, kaip vieną iš labiausiai maldininkų pamėgtų vietų. Autorius sumini, kad nepaisant kliūčių iš caristinės Rusijos pusės, lietuviai, savo dvasiškijos talkinami, pasiekė augšto intelektualinio ir moralinio išsivystymo.

● **Lietuviškos pavardės,** tarp baigusių vasaros semestro metu Illinois universitetą, užtinkamos šios: Jonas Staubus — gamtamokslo magistras, Rūta Naudžiūtė — pedagogikos magistrė, Stasys Tamulionis — gamtamokslio bakalaureatas, Kęstutis Mikėnas — architektūros bakalaureatas.

● **Vytautas Valiukas,** dirbdamas ir studijuojamas elektrotechniką Illinois Technologijos institute, dar randa laiko ruošti pastatymui K. Ostrausko dramą veikalą "Kanarėlė".

Broliai Alexejiečiai (Alexian Brothers), kurie vadovauja Ligoninei 1200 Belden Avenue, turi taip pat SIGNAL MT. VIEŽBUTĮ vyrams, nuolatiniai apsigyventi. Yra vonios, švelnus klimatas ir tiktai devynių mylių atstu nuo Chatanooga. 2300 pėdų augštumoje. Autobusai einantieji į Chatanooga sustoja prie viešbučio durų. Kasdien laikomos šv. mišios ir kalbamas rožančius, jei kas pageidautų. Ligos atveju, brolių priežiūra, medicinos pagalba ir Fizioterapija, jei būtų reikalinga dabar ar vėlesniam amžiuje pradėjus nesveikuoti. Maistas patiekiamas "kafeterijos" būdu. Pasiinformavimui apie kainas rašykite:

ALEXIAN BROTHERS REST HOME
100 James Blvd.
Signal Mt., Tenn.

Vytauto Augustino
Lietuvos Vaizdų Albumas
LIETUVA
yra geriausia dovana visokiomis progomis. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, kas kokia kalba bekalbėtų.
Albumas Lietuva
yra gražiausia dovana
Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti. Išleido ATEITIS. Jį galima gauti:
Kaina 6 dol.
ATEITIES administracijoj
916 Willoughby Ave.
BROOKLYN 21, N. Y.

Telef. REpublic 7-6803
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

P.&J. JOKUBKA
"V. DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI"
Pardavimas ir Taisymas
4077 So. Archer Ave.
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

TELEVIZIJOS
ir Radio Aparatų Taisymas
Sąžiningas ir garantuotas darbas
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037

JUGUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.
29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GRovehill 6-9136
M. CESAS, patyręs auto specialistas

Greičiausias Pristatymas
DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR UKRAINIJĄ
Mes turime ekspertų štabą ir geriausias moderniškas priemones supakavimui bei išsiuntimui pakėtų.
Mes operuojame pagal specialią sutartį su INTOURIST MOSCOW ir siunčiame siuntinius TIESIOG į visas U.S.S.R. dalis. Kiekvienas siuntinys yra apdraustas, už kiekvieną duodamas kvitas su parašu.
PAKETAI IŠSIUNČIAMI KASDIEN
Gavę pakėtus paštu tuojau atsakome ir sąskaitas už juos pasiunčiame tą pačią dieną.
Siųskite jūsų pakėtus per patikimą firmą, kuri yra pasižymėjusi geru patarnavimu per 25 metus.
Siųskite jūsų pakėtus čia ir per Parcel Department.
GLOBE TRAVEL SERVICE
716 Walnut St., Philadelphia 6, Pa.
LOmbard 3-3455 LOmbard 3-6977
Paprašykite mūsų naujo katalogo "D".

TAUTOS ILGESIO KŪRĖJAS

Dail. Ant. Žmuidzinavičiaus sukaktis

VYTAUTAS BRAZIULIS, Cleveland, Ohio

Lietuvos dailės kūrėjų šeima, kurios dalis gyvena po pavergtos Tėvynės dangum, o dauguma kaip tremtiniai yra išsiblaškę po viso plataus pasaulio kraštus, bent mintimis bei prisiminimais pagerbs vyriausią amžiumi savo narį. Dailininkas Antanas Žemaitis-Žmuidzinavičius rugsėjo 29 d. peržengs savo gyvenimo aštuoniasdešimtą pakopą. Tai gražaus amžiaus ir prasmingų darbų sukaktis.

Dzūkas iš Seirijų

Antanas Žmuidzinavičius, dzūkas iš Seirijų miestelio (gimęs 1876.X.31, pagal Vaclovo Biržiškos Lietuvių rašytojų kalendorių rugsėjo 29 d.), jaunystės metais auklėtas lenkiškos dvasios nuotaikomis, nenuėjo svetimais šunkeliais, bet suradęs savąjį pašaukimą dailės mene, visą savo amžių tarnavo savo tautos kultūrai.

Dailės studijas išėjo Varšuvos, Peterburgo ir Paryžiaus įvairiose meno mokyklose, A. Žmuidzinavičius stebėjo ir išgyveno betarpiai anuo metu audringai besireiškiančias dailės sroves bei modernizmo apraiškas, bet nei su viena jųjų nesutapo. Jis visą laiką liko ištikimas nuosaikiam realizmui, kuris buvo artimiausias jo, į poetinį lyrizmą pasinešusiai, lietuviškai dvasios būsenai. Šita būsena atsispindi ir visuose A. Žmuidzinavičiaus kūriniuose: Lietuvos gamtos supoetintas grožis, su jos laukais, miškais, kalvomis ir ežerėliais; bočių senkapiai, Dzūkijos buities vaizdai, mistinis "Regėjimas", kuriuose pertiektas Lietuvos gamtos grožis bei jos dangaus žydrumas.

Stasys Šilingas, (bolševikų 1941 m. birželio 12 d. išvežtas į Sibirą), A. Žmuidzinavičiaus kūrybą, jo vienos parodos proga, pavadino "Lietuvos ilgesio spalvine kalba, kuri stipriai veikia žiūrovo dvasią ir ugdo Lietuvos tautinio atgimimo jausmus".

Neseniai miręs mūsų dailininkas ir meno istorikas, Ignas Šlapelis, patiekdamas mūsų dailės kūrėjų asmens ir jųjų kūrinių apybrėžas, kurios buvo perduodamos per Kauno Valstybinį radiofoną mano parengtuose "Dailininkai apie save" reportažuose, apie dailininką Antaną Žmuidzinavičių patiekė šiuos žodžius:

— "Dailininkas A. Žmuidzinavičius pirmutinis ir nuolatinis Lietuvių Dailės draugijos pirmininkas. Jo dideli mūsų dailės istorijoj nuopelnai tai jo organizacinis darbas ir didelis jo sugebėjim. suburti žmones bendram darbui. Kaip dailininkas jis yra pirmūnas mūsų dailės dirvonuose. Jis pasižymėjo savo krašto gamtovaizdžių tapyba natūralistinės pakraipos, nors negalima jo pavadinti natūralistu: iš meilės savo kraštui jis linkęs yra į idealizaciją, mėgsta mūsų gamtą pagražinti arba paidealinti. Be gamtovaizdžių (peisažų), yra sukūręs ir "Regėjimą", labai mėgiamą mūsų visuomenės, bei kitokių paveikslų".

Kaip jis kūrė "Regėjimą"?

A. Žmuidzinavičiaus dailės kūrinių bandymas labai gausus. Prisimenu kartą jis man pasakojo, kad esąs sukūręs apie 5,000 įvairių dailės kūrinių, kurių dalis yra išblaškyta plataus pasaulio pasviečiuose, bet dauguma yra Lietuvoje. Vytauto Didžiojo Dailės muzėjuje, pas patį dailininką, valdinėse įstaigose ir pas privačius žmones. Iš jo darbų reikšmingiausias kūrinys: tai "Regėjimas". Ir patsai A. Žmuidzinavičius savo kūrinį "Regėjimas" labai vertino. Prisimindami šio nusipelniusio mūsų dailininko garbingo amžiaus sukaktį, pertiekiame jo paties pasisakymą "Kaip aš kūriau Regėjimą", minėtų radijo reportažų "Dailininkai apie save" metu.

"Norite žinoti, kaip aš kūriau paveikslą "Regėjimas"? Buvo šitaip. "Kartą, 1913 metais, Vilnjuje, buvo sukviestas slaptas lietuvių politikos veikėjų susirinkimas. Kažkodėl į tą susirinkimą buvau ir aš pakviestas. Buvo aptariama sunki Lietuvos padėtis caro valdžioje ir apsistota ties klausimu: ko pagalios iš caro vyriausybės reikalauti — savivaldybės ar autonomijos. Vieni kalbėjo, kad tuo tarpu užtektų savivaldybės; sustiprėsim, pareikalausim daugiau, tuo labiau, kad, galima manyti, rusai apie autonomiją neleis nei užsiminti, tik reikalą sugadintume. Kiti įtikinėjo, kad reikią iškart siekti krašto autonomijos: duos-neduos, bet visgi reikią reikalauti ko daugiausiai. Taip ir buvo šiais klausimais ginčijamasi.

Paprašiau balso ir gavęs, visai nediplomatiškai, išdrožau, kad nei autonomija, nei tuo labiau savivaldybė, jokiu būdu negali mūsų patenkinti. Vistiek slėgs mūsų sprandą caro letena, vistiek jausimės svetimų valdžioje, ne laisvi. Turime tuojaus reikalauti pilnos nepriklausomybės. Daugumas tylėjo, kiti šypsojos, vienas iš žymesnių iš mūsų politikos revoliucionierių (jo dabar nėra jau šitame pasaulyje), mano adresu prabilo:

— Žinoma, sakė jis, dailininkai karšti žmonės, pilni naujų idėjų, fantazijų. Tas gal ir tinka jų kūrybai. Bet jeigu jie ima savo fantazijas reikšti politikos klausimuose, tai pasidaro nei šis nei tas. Manau, nėra prasmės ginčytis su mūsų dailininku dėlei jo nerealių pasiūlymų. Mes turime grįžti prie realių dalykų ir svarstyti grynai gyvybinius klausimus, kuriuos mums šių laikų sunkus gyvenimas iškelia.

Klaidžiojau Trijų Kryžių kalne

Nieks jam neprieštaravo ir susirinkimas ėmė toliau kalbėtis anksčiau iškeltomis temomis. Man pasidarė klaiku. Išėjau iš susirinkimo. Klaidžiojau po miestą, pagaliau atsidūriau Trijų Kryžių kalne. Temo. Tamsūs medžių siluetai raudonojo dangaus žaroje pagalios visai pajuodo. Liūdni fioletai padengė Šeškinės kalną ir Šnipiškio priemiesčio slėnį. Tik Nėris kartais bliks telėdavo savo verpetais. Užėjo naktis...

Ir man pasirodė, kad ten užupės, tamsiame Lietuvos nakties horizonte, staiga patekėjo Vytis: Karžygys augštai iškėlė savo kalaviją ir žirgas galingais šuoliais veržės pirmyn. Vaivorykštės pašvaistė apgaubė Vytį. Seni kryžiai ir pasvirę beržai abejingai tūnojo ankštame krante, tik upė staiga prašvito Vyties atspindžiu...

"Kitą dieną nupiešiau "Regėjimo" škicą.

Chicaga — svarbus jo paveikslas

"Šio paveikslo yra du variantai .Vienas — mūsų Karo Muzėjuje, kitas — kur Vytis teka lietuviškų kryžių spindulių aureolėje, Pittsburgo universiteto muzėjuje, Amerikoje. Esu nupiešęs dar du paveikslu, kurie yra giminingi "Regėjimui". Tai "Rytmečio giesmė". Ten senas kanklininkas, jaunas trimitininkas ir mergelė Milžinkapy, tarp lietuviškų kryžių, akivaizdoje Trakų pilies griuvėsių, gieda tekančiai saulei rytmečio giesmę. Vienas tų paveikslų, buvęs Alytaus miesto savivaldybės nuosavybė, žuvo liepsnose degant miestui šio karo pradžioje. Antras, daugiau stilizuotais medžiais ir visa gamta, yra lietuvių Kazimieriečių vienuolyne, Chicagoje.

Ar teks dar piešti "Lietuvos sutemų giesmę", parodys netolima ateitis"...

Deja, tasai laisvos Lietuvos vizijų regėtojas — dailininkas Žmuidzinavičius, pats dabar turi pergyventi naujos vergijos

A. Zmuidzinavičius
Rytmečio giesmė

KRONIKA

● **Tomas Vytautas Žiūraitis,** O. P., jau baigė rašyti savo disertaciją "Asmenybės esmė integralinės kultūros perspektyvoje" ir ją įteikė Salzburgo universitetui Austrijoje. Disertacija parašyta vokiečių kalba, turi 210 mašynraščio puslapių. Disertacija priimta ir augštai įvertinta kaip savarankiškas originalus tyrinėjimas. Viena disertacijos kopija nusiųsta Šv. Anselmo universitetui Romoje, ir to universiteto atstovas dalyvaus laike disertacijos gynimo Salzburge. Tėv. T. Žiūraitis savo universitetines filosofijos studijas išėjo domininkonų Šv. Alberto akademijoje Walberberge prie Koelno, ir Bonnos universitete, Vokietijoje, teologiją studijavo Le Saulchoire, Belgijoje, ir dar specializavosi Salzburgo universitete. Disertacijai medžiagą pradėjo rinkti nuo 1946 metų ir prie jos dirbo atspėjamu laiku nuo kapelionavimo įvairiose įstaigose ir mokyklose. Dabar tėv. Žiūraitis yra paskirtas į a. a. tėv. Bonaventūros Paulliuko (buvusio Lietuvos domininkonų provincijolo) vietą Oxforde, Mich., seselių domininonių motiniško namo kapelionu, kur dėstys teologiją ir kalbas.

● **Lietuva Pavergtų Tautų asamblėjoje.** Atskiru leidiniu išėjo Pavergtų Europos tautų asamblėjos pirmos sesijos aprašymų antra dalis. Apimamos sesijos dienos nuo 1955 vasario 12 d. iki rugs. 20 d. Leidinys pavadintas "Assembly of Captive Eurepean Nations", turi 175 pusl., duoda asamblėjos susiorganizavimo aprašymą, rezoliucijas, raportus, debatus. Šioje knygoje apimamos antros sesijos vicepirmininku buvo lietuvis Vacl. Sidzikauskas. Rinkinyje yra rezoliucijos prieš prievartos darbus, konvencijos projektas panaikinimui vergijos, rezoliucija dėl deportacijų, rezoliucija dėl okupuotų tautų kultūros ir istorinių paminklų naikinimų, azyliaus teisės, pasisakymas prieš priverstiną repatriaciją, rezoliucija dėl Lietuvos ir Latvijos nepriklausomybės atstatymo, pranešimas apie Bažnyčios padėtį už Geležinės uždangos. Įtrauktas V. Vaitiekūno pareiškimas dėl prievartos darbų, dr. Br. Nemicko — dėl naujų deportacijų, V. Sidzikausko — dėl tautų apsisprendimo, M. Brako dėl Jungt. Tautų čarterio vykdymo, dr. A. Trimako ir H. Blazo — apie Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymą, dr. P. Karvelio — dėl sovietų pažeisto teisingumo atstatymo, K. Žalkausko — dėl repatriacijų, V. Sidzikausko ir E. Turauskos apie tarpt. padėtį.

● **Dail. Mykolas Paškevičius** už savo paveikslą "Prie vandens" laimėjo šimto dolerių pirmąją premiją neseniai pasibaigusioje po atviru dangumi parodoje, vykusioje New Yorke bohemos rajone — Greenwich Village. Paveikslai buvo išstatyti ant šaligatvių, atremti į tvoros sienas. Esant geram orui, paroda buvo pilnai pasisekusi: buvo daug lankytojų ir nemažai paveikslų parduota. Paškevičiaus laimėtoji premija buvo aliejaus darbų srityje. Premijuota dar akvarėlė ir grafika. Grand prize laimėjo amerikietis dailininkas iš Long Island už aliejaus darbą. Premijų įteikimas įvyko rugsėjo 27 d. Earle Hotel, prie Washington Square ir Magdougal St.

● **Dr. K. Čeginskas,** baigęs Strasburgo universitetą ir gavęs doktoratą už disertaciją apie lietuvių tautinį atgimimą sociologinėje šviesoje pradeda dėstyti Vasario 16 d. gimnazijoje.

Parduodama

PUIKI TIKRŲ VILNŲ
IMPORTUOTA ANGLIŠKA IR VIETINĖ MEDŽIAGA
VYRŲ IR MOTERŲ EILUTĖMS IR PALTAMS

Reguliari $7.50 vertė vilnonė eilutėms medžiaga tik
$3.95 už jardą

PUIKI RINKKINĖ IMPORTUOTA VILNONĖ MEDŽIAGA EILUTĖMS
$4.95 jardas

VILNONĖ PALTAMS MEDŽIAGA vertės nuo $7.95 iki $9.50, dabar
$4.95 už jardą

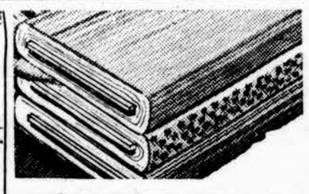

SUTAUPYSITE IKI 50% pirkdami medžiagas užuolaidoms ir baldų apdengimui.

VERTINGOS NEMOKAMOS DOVANOS UŽ KIEKVIENĄ PIRKINĮ.

MŪSŲ KLIENTAMS NEMOKAMAI AIKŠTELĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI. KRAUTUVĖ PATOGI - Vėdinama ir erdvi

HELFAND'S TEXTILE FABRICS
1210 So. Union Ave. Telefonai: MOnroe 6-1210
SEeley 3-8806

Krautuvė yra atidaryta kasdien, įskaitant ir sekmadienius, nuo 9:30 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais uždaryta

Apsirūpinkite laiku apšildyti savo butą.

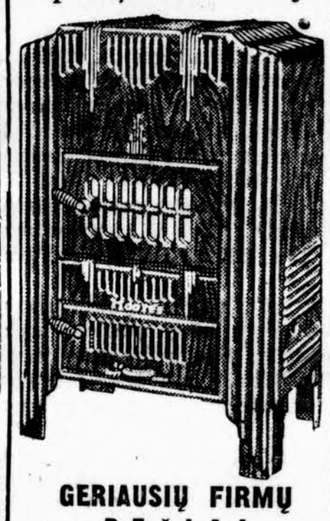

GERIAUSIŲ FIRMŲ PEČIAI,
pradedant nuo $28.00
pas
Roosevelt Furniture Company
(LIETUVIŲ KRAUTUVĖ)
2310 West Roosevelt Road
Tel. SEeley 3-4711
Nellie Bertulis ir Felix Raudonis, savininkai

Krautuvė atidaryta kasdien iki 6 val. vak. Pirmad. ir Ketvirtad. iki 9 val. vak. ir Sekmad. nuo 11 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.

IŠ ARTI IR TOLI BALDŲ
PERKRAUSTYMAS
Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
R. ŠERENAS
4546 S. Wood St., Chicago 9, Illinois, tel. VI 7-2972

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų
Tel. Bl. 7-7075 arba
PR 8-9842

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI PRISTATOM visokių Rūšių MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 8 val. vakaro.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t.t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 41-53	$8.25	Mercury 49-51	$8.95
Chev. All 1937-53	8.25	Olds, 6 cyl. 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

Ir taip pat čia neišvardintiems automobiliams. Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 v. ryto iki 9 val. vak. Sek. uždaryta.

M. ČESAS
1934 West 59th Street Tel. GR 6-9136

CRANE SAVINGS AND LOAN ASS'N
2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame augštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN.—Apdrausta iki $10,000.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antr. ir penk. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

PERKRAUSTYMAI — MOVING

Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

ESCOBIO SCHOOL OF LANGUAGES
30 No. Michigan Avenue
Visų kalbų mokykla siūlo
SPECIALŲ ANGLŲ KALBOS KURSĄ su Pirengimu PILIETYBĖS EGZAMINAMS
Dėl informacijų kreiptis į Romaną Zalatorį, pirmadieniais arba trečiadieniais nuo 6 iki 8 val. vak. tel. FRontier 6-4425 arba Franklin 2-0534.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000,00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKUS, Sekretorius

OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad. ir šeštad. 9 val. ryto iki 4:30 p.p.
Trečiad. 9 ryto iki 11 val.
Ketvirtad. 9 val. iki 8 val. vak.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS INSURED UP TO $10,000

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
- Partrauksime jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASS'N
2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.
Phone VI 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered & Supervised by the U. S. Government

Chartered ir Supervised by the United States Government

Įstaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatidaroma

Šienligė ir kaip nuo jos gintis

DR. MILDA BUDRIENĖ, Chicago, Ill.

Su rudens saule ir gelstančiais lapais atsiranda ir šienligė "Hay fever" su visai nemaloniais reiškiniais.

Dauguma naujai atvykusių teiraujasi, kodėl tos ligos nebuvo Lietuvoj, kodėl tiek daug serga ir vis daugiau pradeda sirgti čia, Amerikoj.

Šienligė — Hay fever, dar kitaip vadinama Pollinosis, yra alerginė reakcija, kuri susidaro organizme dėl augalų dulkelių jaudinimo. Šienligė turi kelis sezonus, nes ją gali sukelti medžių žiedai, žolės, piktžolės (weeds) ir pelėsiai. Šios dulkelės pasižymi savo lengvumu, lengvai yra vėjo nešamos net didelėmis distancijomis, yra mažos. Gėlių dulkelės yra sunkios ir limpančios, daugiausia yra nešiojamos vabzdžių, o ne vėjo, ir todėl nesukelia šienligės.

Centrinėj ir šiaurinėj Amerikoj daugiausia auga alksniai, klevai, ąžuolai ir žydi kovo mėnesį. Iš žolių svarbiausios yra June grass (smilgos), orchard grass, timothy, red top. Jos pradeda žydėti gegužės mėn. 25 d. Piktžolės (weeds) yra ragweed, cocklebur, russian thistle, kochia, burweed marsh elder ir kt. Jos pradeda žydėti rugpjūčio mėn. vidury.

Kitose vietovėse auga kitoki medžiai ir žolės ir žydi kitu laiku, todėl ir šienligė turi kitą sezoną. Pvz., "mountain cedar" auga Texas, Dallas ir San-Antonio, žydi gruodžio mėnesį iki vasario mėnesio ir tuo laiku sukelia šienligę. Oregon ir Washington valstybėse šienligę sukelia riešuto medis (Walnut). Pietuose auga Bermuda grass, o "ragweed" tiek daug nemalonumų pridaras pas mus, vidurinės Amerikos srityse, visai neauga į vakarus už Rocky Mountains ir Europoj. Todėl ir Lietuvoj sergančių šienlige neturėjom, nes ten neaugo "ragweed". Šienligė buvo žinoma ir Lietuvoj, tačiau ją sukeldavo kitų žolių ar medžių dulkelės.

Šienligė medicinos istorijoj

Pirmasis, kuris pradėjo apie šienligę rašyti buvo anglų gydytojas John Bostock (1819). Jis pats turėjo šienligę, kuri prasidėdavo birželio mėnesį ir tęsdavosi iki liepos mėnesio pabaigos. Jis tą ligą — simptomus pavadino "Catarrhus aestyvus" (vasaros kataras) ir manė, kad tai pareina nuo šieno. Tolimesnius tyrimus ir stebėjimus darė Gordon, Elliotson ir Blakley. Jų nuomone šienligė pareinanti nuo žolių dulkelių. Amerikoj šiuo klausimu pirmasis pradėjo domėtis M. Wyman iš Cambridge, Mass., (1872) ir surado, kad "ragweed" yra pagrindinė šienligės priežastis.

Šienligę, kaip anksčiau sakiau, gali sukelti ir pelėsiai (mold, fungi). Pelėsiai auga ant maisto, pūvančių medžių, drėgnų drabužių ir dauginasi šiltaisiais mėnesiais. Pelėsių sėklos yra mažos ir būna ore, ypač, tose vietose, kur auginami javai. Iš pelėsių patys svarbiausi yra alternaria, hormodendrum, aspergili, penicillium ir kiti. Pelėsiai nežūsta nuo šalnų, todėl šienligės atakos gali būti ir žiemos metu.

Šienligės simptomai pasireiškia: čiaudėjimu, užkimšta nosimi, sloga, nieztėjimu. Kaikada užsikemša ir ausys, o neretai prisideda ir infekcija. Akys ašaroja, sutinsta, niežti.

Šie simptomai gerėja ar blogėja pagal dulkelių (pollen) kiekį ore. Vėsią, debesuotą dieną, ligoniai jaučiasi geriau ir dažnai tikisi, kad visi nemalonumai pasibaigs, bet orui sušilus, vėl prasideda čiaudėjimas. Saulė ir vėjas sukelia nematomus dulkelių debesis ir sergantieji šienlige tuojau tą pajunta. Kaikurie yra jautrūs drėgmei ir šalčiui; tiems šaltomis ir lietingomis dienomis yra dar blogiau. Laboratorijos, kurios seka dulkelių skaičių ore, yra nustačiusios, kad daugiausia dulkelių ore yra tarp 9 val. vakaro ir 6 val. ryto.

Astmos pavojus

Sezonui pasibaigus, paprastai mažėja, o paskui ir visai išnyksta visi simptomai. Tačiau labai svarbus dalykas, kad negydoma šienligė labai dažnai pereina į astmą. **Astma** yra labai sunki liga, nepagydoma, kuri padaro asmenį tikru invalidu. Ši liga pasižymi spazmatiniu kvėpavimu, kosuliu. Tai pasidaro dėl bronchiolių susiaurėjimo, kuris atsiranda dėl raumenų skaudulų, spazmų ir bronchiolių mukozos sutinimo. O sutinimas atsiranda dėl nuolatinio jaudinimo įkvėpuojamų dulkelių, plaukų, dulkių ir kt.

Beveik vienas iš 3 šienlige sergančių pereina į astmą. Kitos šienligės komplikacijos yra chroniški sinusitai, nosies polipai.

Paskutiniais duomenimis 60 % visų Amerikos gyventojų serga viena ar kita forma alerginėmis ligomis. Apie 10% serga sunkiomis formomis, kaip astma ar šienlige.

Kaip saugotis ir gydytis

Norint apsisaugoti nuo šienligės (šiuo kartu kalbėsime apie ragweed šienligę) reikia vengti tų vietų, kur tos žolės auga. Atostogoms reikia išvažiuoti į Vakarus — už Rocky Mountains, į pietus — į Floridą, į šiaurę — tolimą ir miškuotą Maine, šiaurinį Minesotta, Michigan.

Patariama į langus įstatyti filtrus. Sezono metu laikyti langus uždarytus. Vėsintuvai (air-conditioner) irgi padeda. Kaikurie vartoja ir rekomenduoja nosies filtrus.

Gydymas yra simptomatinis ir hipo-sensitizacija.

Simptomatiniam gydymui yra vartojama anti-histamininiai vaistai, kurių yra labai daug. Kaikurie iš jų duoda reakcijas, kaip mieguistumą. Paskutiniu metu pradėta vartoti hormonai (cortisone, Acth). Visi šie vaistai, nosies lašai ir purškimai yra tik laikinam pagerėjimui, bet neapsaugoja nuo astmos ar kitų komplikacijų.

Dabartiniu metu vienintelis ir tikresnis būdas padėti šienlige sergantiems yra hipo-sensitizacija.

Pirmiausia ligonis turi būti ištiriamas, kam jis yra alergiškas. Nors simptomai ir prasideda "ragweed" sezono metu ir kliniškai aišku, kad tai šienligė, pareinanti nuo ragweed, reikia daryti visus tyrimus. Tyrimai daromi įbrėžimo (scratch) ir intradermaliniu būdu. Labai dažnai asmuo alergiškas ir daugiau kam — namų dulkėms, plunksnoms, šunies ar katės plaukams etc. Ir šienligės sezono metu, bet koks kontaktas su tais jaudikliais, gali paaštrinti simptomus.

Padarius visus tyrimus ir suradus kam tas asmuo yra alergiškas, prasideda hipo-sensitizacija. Hipo-sensitizacija yra efektinga 75-85%, apsaugoja nuo astmos ir palengvina šienligę. Injekcijos pradedamos maža doze ir paprastai du kartus į savaitę. Vėliau dozė didėja, didėja ekstraktų koncentracija, injekcijos duodamos tik vieną kartą į savaitę. Pvz. pradedama su ekstraktu "ragweed" 1:100,000 ir didinant dozę ir koncentraciją prieinama iki 6%.

Yra trys gydymo būdai: presezoninis, co-sezoninis ir perenialinis. **Pre-sezoninis** gydymas yra pradedamas prieš sezoną. Injekcijos duodamos kas dieną, 2-3 kartus į savaitę, žiūrint, kaip anksti pradėtas gydymas. **Co-sezoninis** gydymas eina sezono metu. Dozė paprastai yra mažinama arba laikoma ta pati visą laiką. Injekcijos duodamos vieną kartą į savaitę. **Perenialinis** (ištisinis) gydymas tęsiasi visus metus. Žiemos metu injekcijos duodamos kas 2-3 savaitės. Šis metodas yra pats geriausias, nes organizme palaikomas tam tikras kiekis antikūnių visą laiką.

Kaip ilgai reikia gydytis, tikrai pasakyti sunku. Viena tik aišku, juo ilgiau gydoma, juo yra daugiau vilčių, kad bus galutinai išgydyta. Paprastai po kelių sezonų (3-4) gydymas nutraukiamas.

Šienlige serga visi — nežiūrint amžiaus, rasės, lyties. Šienligei išsivystyti reikia 5-6 metų, todėl ir mūsų naujai atvykusieji tik dabar pradėjo sirgti.

Apie alergines ligas mažai rašoma, todėl kaikurie ir nesiskubina jų gydyti. Ir kada atsiranda sunkios formos, kaip astma, asmuo darosi bejėgis ir sunkiai begalįs normaliai begyventi. Pas kutiniu laiku įsteigta "The American Foundation for allergic disease", kuri stengsis patiekti visuomenei daugiau žinių apie astmą ir kitas alergines ligas.

Illinois univ. prez. D. Henry

Naujai paskirtas Illinois universiteto prezidentas David H. Henry su šiais mokslo metais apėmė tas pareigas, ta proga pasakytoje kalboje be kitų dalykų pabrėždamas, kad "švietimas tai reiškia kultūrinio ir dvasinio pilnumo siekimą. Žmogus negyvena vien tik duona, o ugdymu savo talentų ir geresniu supratimu žmonių bei gilesniu atsidavimu Dievui".

KRONIKA

● **Dail. Wm. Vitkus**, naujasis Long Island Art Gallery prezidentas, pradėjo darbų sezoną. Šiuo metu galerijoje vyksta visų Long Island Art Leagų dailininkų mokytojų ir kursų vedėjų darbų paroda. Joje dalyvauja ir dail. Povilas Puzinas su keturiais didžiuliais aliejaus darbais. Puzinas toje sąjungoje lektoriauja jau nuo pereti pavasario. Paroda užtruks dvi savaites.

● **Dr. Z. Brinkis** iš Ispanijos persikelia į JAV; jis yra baigęs Strasburgo ri Madrido universitetus.

● **D. Karaliūtė** New Yorke ruošiasi magistrės laipsniui, studijuodama prancūzų kalbą ir literatūrą.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radio valanda duodama šeštadieniais per New Yorko WEVD stotį
(1330 Kil. ir 97.9 Meg. FM)
Tarp 1-mos ir 2-ros val. popiet
JACK J. STUKAS, Direkt.
1264 White St. Hillside, N. J.
Tel. Waverly 6-3325

SOPHIE BARCUS
RADIO PROGRAMA
Iš WGES stoties — Banga 1390
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENNIO vak. nuo 7—8 v.
SEKAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa
BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Ave.
Tel. Cliffside 4-6376
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus

PLASTERING
Quick Service — First Class Work
Ceiling — Patching — Arches — Remodeling.
Call anytime for free Estimates.
Guaranteed Work — Fully Insured
Phone Haymarket 1-1601

Pradėjome lietuviškų sūrių gamybą. Gaminame
MAMYTĖS SŪRĮ
kurio skonis yra toks pats, koks buvo senų mūsų mamyčių gaminamų sūrių.
MAMYTĖS SŪRIS skanus, nes gaminamas iš nenugriebto pieno, paliekama visa smetona.
MAMYTĖS SŪRIS sveikas, nes gaminamas iš šviežio ir švaraus pieno, stropiai prižiūrimom pačiom moderniškiausiom priemonėm.
Dėkojame visiems, atsiuntusiems mums savo patarimus ir džiaugiamės kartu su visais MAMYTĖS sūrio vartotojais. Jeigu Tamsta šio sūrio dar neragavai, tai Chicagoje kreipkis į
G. & R. Distributors, kurių telefonas yra GRovehill 6-2107, o kitur kreipkitės į
SCOTTVILLE, CHEESE, Inc.
SCOTTVILLE, MICHIGAN
DR. CHAS. PAUKŠTIS, Pres. WALTER PAUKŠTIS, Mgr.

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ
Tie, kurie kenčia nuo SENŲ ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jos gydomos ypatybės palengvins jusų skaudėjima ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite ją taipgi nuo skaudžių nudegimų. Ji taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Yra tinkama vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dėdinių, odos išbėrimų ir t. t., taipgi tinkama vartoti vaikučiams, kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystykių. Ji yra gera gydyti nuo lėtų viršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodama po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoj ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc., Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į

LEGULO, Department D.
5812 W. 26th St. Chicago 54, Ill.

Tradicijos – kultūros elementas

Inž. JONAS RUGIS, Chicago, Ill.

(Tęsinys)

Tautų patyrimo palikimas

Tradicijos tai senųjų kartų patyrimo palikimas, nerašytas, bet tuo stipresnis, nes įsigyvenęs tautoje, įsiskverbęs į jos sąmonę. Tradicijos turi gyvenimą normuojantį vaidmenį, Jos yra tartum nerašytas įstatymas, nediskutuojamas įstatymas. Paimkime pvz. tokias tradicijas, kuriose pasireiškia tradicinė pagarba Dievo dovanom, palaikančiam gyvybę maistui, nemėtyti duonos ant žemės arba valgant nusiimti kepures ar skrybėles, arba vėl tradicija saugoti ir globoti gandrų lizdus, išplaukianti iš įtikėjimo, kad gandrai tarnauja žmogui, gelbi jam jo kovoje su piktu, gaudydami gyvates ir kitus rėplius. Net didžiausi išdykėliai, neišauklėti vaikėzai, tom tradicijom būdavo paklusnūs ir nenusižengdavo. Tos ir daugelis kitų tradicijų buvo stipriai laikomos, stipriau kaip kad įstatymų nuostatai. Apie jų normuojančią ir auklėjančią reikšmę netenka plačiau kalbėti. Anglijoje tradicijos net oficialiai gali įgauti teisės pobūdį, nes pvz. jei teismo sprendžiama byla neturi precendento, tai teisėjas privalo ją spręsti vadovaudamasis vietos tradicijomis.

Tradicijos, būdamos būdingom įvairiom tautom, yra dažnai labai skirtingos. Pvz. mes tradiciniai gerbėm senus žmones, gerbėm juos dėl jų išminties, jų gyvenimo patyrimo ir supratimo, jų autoriteto: ir mūsų senieji tą tradicinį jų gerbimą pateisindavo. Gana buvo pasikalbėti su m ūsų kaimiečiais, pasižvalgyti po mūsų kaimą, pabendrauti jame, kad tuo įsitikintume, o kartu ir daug ko pasimokytume. Kasnors man pasakys, kad taip yra visur. Toli gražu ne. Antropologė Margaret Mead savo knygoje "Sex and Temperament" duoda daug pavyzdžių skirtingumo įvairiose tautose, tarp kitko paminėdama, kad tik dvi pasaulio tautos svarbiausiu visuomenės elementu laiko vaikus, — tai laukinė Manus tautelė ir JAV gyventojai.

Riterių įtaka

Vakarų kultūros tradicijų susikūrime daugelyje Europos kraštų didelę įtaką turėjo feodaliniai riterių laikai. Feodaliniai riterių laikai yra jau visur seniai mirę ir tuose laikuose buvo žiaurių ir tamsių pusių, bet riterių gadynė sukūrė tam tikras pažiūras, išplaukiančias iš riteriams statomų reikalavimų, tam tikrus psichinius bruožus, kilnumo požymius, sukūrė tam tikras tradicijas, riteriškumo tradicijas. Riteriškumo terminas dar iki šių laikų vartojamas visiem žinoma reikšme. Riterių laikų tradicijos paliko mums ir paplitusį plačiai po pasaulį Švč. Panelės kultą. Užsibaigus feodaliniams laikams tos tradicijos užsiliko bajorijoje ir per ją turėjo žymios įtakos į tautinių tradicijų formavimąsi Vakarų tautų.

Kilnūs reikalavimai riteriams, pabrėžti įspūdingomis religinėmis ir pasaulinėmis ceremonijomis pašventinimo į riterius, sukūrė jų papročius ir tradicijas, Pailiustravimui pacituosiu garsiuosius dešimtį įsakymų riteriams.

I) Tikėsi tam, ką sako Bažnyčia ir būsi paklusnus jos įsakymams.

II) Globosi Bažnyčią.

III) Gerbsi visus silpnuosius ir ginsi juos.

IV) Mylėsi kraštą, kuriame gimei.

V) Nesitrauksi priešo akivaizdoje.

VI) Kovosi su netikėliais be paliovos (Kryžiaus karai).

VII) Būsi paklusnus feodalo pareigom, jei jos nesipriešins Dievo įsakymam.

VIII) Nemeluosi ir būsi ištikimas duotam žodžiui.

IX) Nebūsi šykštus niekam.

X) Visur ir visada kovosi už teisę ir gėrį prieš neteisingumą ir blogį.

Keli amžiai paklusnumo tokiems įsakymams, kasdieniniame gyvenime, turėjo suformuoti gražias tradicijas.

Tradicijų nebuvimas Rusijoje

Būdingas šiuo atveju yra kaikurių rusų mąstytojų nusiskundimas, kad Rusijoje nebuvo riterių institucijos ir todėl nesusikūrė riteriškų tradicijų ir rusų asmenybė neužtektinai susikristalizavo ir susiformavo, neganėtinai užsigrūdino ir nepasiekė augštesnio supratimo apie kilnumą. Todėl rusų tradicijos neturi požymių to augšto dvasinio kultūringumo, tų kilnių pamatų, kuriuos randame tradicijose daugelio Vakarų Europos tautų. Rusijos bajorai šliaužiojo pilvais prieš savo carus, kaip tą pabrėžia savo satyrinėse eilėse garsus rusų poetas grafas Aleksiejus Tolstojus. Rusų bajorija buvo sukurta Vakarų Europos pavyzdžiu tik Petro I-jo ir kiek sustiprinta įnašu kitų tautų, vokiečių, prancūzų, o ir lietuvių įtakomis. Reikia pripažinti, kad XIX šimtm. bėgyje rusų bajorijos gan gausūs atstovai padarė grąžų įnašą į kultūrą, bet daugumoje rusų bajorija, neturėdama kilnių senų tradicijų, neiškilo nei dvasios, nei moralės srityje ir beveik nieko nedavė šioje srityje platesnėms rusų tautos masėms.

Tuo tarpu tokioje Ispanijoje, kur nuo seniausių laikų egzistavo pusiau vienuoliški riterių ordinai, riteriškumo tradicijos pasiekė plačiąsias tautos mases. Prancūzijos bajorija net ir po didžiosios Revoliucijos, pabaigoje XVIII šimtm., nustojusi visų savų privilegijų, išnešė iš jos sūkurių ir išsaugojo dvasinę ir estetinę tradicijų vertę ir tas tradicijas toliau skleidė savo tautoje.

Cechų įtaka

Feodalinių ir kiek vėlesnių laikų įtakoje susikūrė ir kitos rūšies tradicijos. Tai tradicijos, gimusios ir išsivysčiusios iš cechų santvarkos. Cechai, kaip žinoma, tai įvairių specialybių darbo žmonių susibūrimai į specialias profesinias organizacijas, pvz. odininkų, kalvių, ginklų ar šarvų kalėjų, audėjų na ir net kaminkrėčių. Cechai su jų disciplina, gradacijomis, rūpinimuosi tobulėti darbe ir siektis jame artizmo, turėjo didelės įtakos į susikūrimą tradicijų tarp darbo žmonių, Cechų garbinga ir tvirta padėtis, įsipynimas į jų organizacijas religinio, visuomeninio ir net politinio elemento, žymiai sustiprino jų įtaką. Dar ir šiais laikais man teko matyti Vokietijoje senas cechų vėliavas pagarbiai laikomas bažnyčiose. Cechų organizacijos ugdė tradicinį savo darbo pamilimą ir gerbimą, siekimą jame artizmo, vystė tradicinį sąžiningumo ir atsakingumo jausmą. Tos gražios ir garbingos cechų darbo tradicijos ryškiai pastebimos, kiek atydžiau pasekus įvairių amatų darbo žmones ir jų darbą, tokioje cechų šalyje kaip Vokietija. Ypač didelis ir ryškus kontrastas matomas su tokiais pat amatininkais ir jų darbu toje pačioje Rusijoje, kur cechų organizacijų nebūta. Tik Rusijoje galėjo atsirasti toks išsireiškimas: "Darbas ne vilkas, į mišką nepabėgs", "Ką gali padaryti šiandieną, geriau padaryk rytoj, o jei gali, tai ir visai numesk į šalį".

Taigi feodalizmo laikai ir istoriniai amžiai padarė didelės įtakos į susikūrimą ne tik kilnių visuomeninių riteriškų tradicijų, bet ir gražių darbo tradicijų. Tų darbo tradicijų iškilimą ir egzistenciją gražiai išryškina prancūzų kalba, kurioje amatininkų darbas vadinamas "artisanat", t, y. žodžiu, artimu ir gimininga artizmui, dailei,

(Bus daugiau)

Vyt. Jonynas Trakų D. Motina
Vitražas E. St. Louis lietuvių bažnyčioje

KRONIKA

● **Laikraštininkas Stasys Pieža**, vienas iš "Chicago American" redaktorių, graikų vyriausybės kvietimu išvyksta į Atėnus. Iš New Yorko spalio 10 d. išplauks laivu "SS Queen Frederica". Graikijoje išbus tris savaites ir parašys straipsnių seriją apie Graikijos ateitį. Jau sutarti jo pasimatymai su Graikijos karaliumi ir ministeriais. Su karaliumi jis susipažino prieš keletą metų plaukdamas tuo pačiu laivu, kai lydėjo kard. Stritch. Iš Graikijos St. Pieža skris į Istambulą, Turkiją, kur pašikalbės su arkivyskupu Aten goru, ortodoksų patriarku. Paskiau skris į Jeruzalę pasikalbėti su vyr. rabinu Izraelio centre. Grįždamas porai savaičių sustos Lietuvių kolegijoje Romoje, turės audienciją pas popiežių ir patieks keletą klausimų Pijui XII. Tuo būdu sudarys seriją straipsnių tema — ką pasaulio religijų vadai mano apie atominį amžių. Aplankęs Neapolį ir Genuą autobusu per Liurdą, Marseille vyks į La Havre uostą. Grįš į Chicagą porą savaičių prieš Kalėdas.

● **Bronislovas Lanskoronskis**, pulkininko Lanskoronskio sūnus, Kalifornijos universitete padaręs ekonomijos mokslų magistro laipsnį, atostogų metu su sipažindamas su JAV-bių centrais, aplankė New Orleans, Los Angeles, San Francisco ir buvo atvykęs į Chicagą, kur jį globojo Zigmas Umbražiūnas; buvo sustojęs pas Tadą ir Oną Aleliūnus, kurie parodė didelį prielankumą. Iš Chicagos jaunasis studiozas išvyko į Detroitą, Torontą, Montrealį, Quebecką, Bostoną, New Yorką, Washingtoną. Baigęs šią kelionę, iš New Yorko spalio mėn. 24 d. laivu "Liberte" išplauks į Prancūziją, kur Paryžiuje pas tėvus paviešėjęs keletą dienų grįš į Briuselį, kur paradės tarnybą. Magistro laipsniui jis yra parašęs studiją apie būdus, kaip pramatyti valstybės metinės produkcijos visumą. Br. Lanskoronskis yra Belgijoje baigęs pramonės inžinieriaus studijas. Atlikdamas karinę tarnybą Belgijos armijoje Br. Lanskoronskis buvo kariuomenės laikraščio "L'armee-la nation" vienas iš redaktorių. Kalifornijos universitete gilino studijas gavęs amerikiečių stipendiją.

● **Kongreso leidinys apie Lietuvą.** JAV valstybinė spaustuvė Washingtone išleido rinkinį Senato narių ir Kongreso atstovų kalbų, pasakytų š. m. vasario 16 d. Leidinys pavadintas: "Freedom for Lithuania. Lithuania's Independence Day in the Congress of the United States". Rinkinys turi 78 pusl.

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe; Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.

Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ

Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.

6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7 - 6329

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nekaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

DEB BEAUTY SHOP
845 N. Ashland
Skambinti — CH 3-1618
Mūsų specialybė
PUSMETINIAI
Šalti ir karšti (elektr.)
su shampoo ir sušukavimu
Plaukų kirpimas, visų madų . . $1.50
Shampoo ir sušukavimas . . . $1.50

ARTHRITIS & RHEUMATISM

Nauji vaistai skaudantiems raumenims, sustyrusiems sanariams. Skubiai palengvina paraudusių, sustyrusių bei sutinusių nugaros, kelių, kojų ,kojų pirštų arba sprando raumenų ir sanarių skaudėjimą. Vartokite naujus AMERPOL vaistus. Tabletės $1.50, mostis 79c. Viskas tik už $2.29, pas jūsų vaistininką.

Chicagos švariausias ir moderniškiausias Piknikų Daržas — BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road,
Willow Springs, Illinois

PRANEŠIMAS
APIE NAUJĄ PATARNAVIMĄ
CALUMET APYLINKĖJE

Dantų plokštelės gaminamos ir pataisomos. Plokštelės aptarnaujamos nuo 1 iki 3 valandų
Dirbtiniai dantys atnaujinami — relined & tightened.
Atdara šiokiadieniais nuo 9 iki 6 v. v.
Pirmad. ir Ketvirtad. nuo 9 iki 9 v.v.
Šeštad. nuo 9 iki 12 val. dieną
CAL-CITY DENTAL LAB.
633 Wentworth
TOrrence 2-2072
Calumet City

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juostelas, pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. GINEITIS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
Tel. HEmlock 4-8037
Vertimai — Pilietybė — Laiškai
duoda pamokas. Prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
(3-čias augštas, durys po kairei, art! 63-čios gatvės ir California Ave.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus.. Senus ir naujus daiktus priimame ofise.
Galima siųsti ir paštu.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu ir pristatymas garantuojamas
REIKALAUKITE KATALOGŲ
Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 5—6 savaičių bėgyje.
T. KUCZEWSKI & COMPANY
4102 Archer Ave. Tel. FRontier 6-6399
Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 v. ryto iki 8 v. v.

ROAD & SHOP SERVICE
FACTORY TRAINED MECHANICS ON

• Automatic Transmissions • Clutches
• Brakes • Complete Motor Rebuilding
• Ignition • Front Ends • Wash & Grease
Phillips 66
LEN WASS SERVICE
Arnold Neyer and Len Wass, Factory Trained Experts
N. W. Corner Archer and California LA 3-8855
Open 7 Days a Week Including Sunday till Midnight

Kviečiame Jus atvykti į mūsų krautuvę pamatyti augštos kokybės dalykų, pagamintų prityrusių aklų amatininkų. Šluotos — Mapos — Sweepers. Taip pat yra pilnas pasirinkimas naudingų dalykų namams. Visi mūsų gaminiai yra stiprūs, pagaminti iš augščiausios kokybės medžiagų. Atdara šiokiadieniais 9:30 iki 5 val. vak. Šešt. iki 1 v. p. p.
BLIND ACCREDITED PROD. SALES
2220 W. 21st St. HA 1-5813

BEN'S CLUB
1521 W. 47th St.
DABAR ATDARAS
Ben. Wojciechowski, Prop.

POLKŲ MUZIKA
Kiekvieną penktadienį, šeštad. ir sekmad. nuo 9 v. v. iki 2 2 v. ryto. Šeštad. iki 3 v. r.
Groja WALTER SCHUBERT
Turime įvairių rūšių alaus ir t. t.
Atvykite kartu su savo draugais praleisti linksmą vakarą

BRUNO and PAUL KRATOCHVIL
Announce that
THE GOLDEN GOOSE RESTAURANT
Formerly Benes Restaurant
IS NOW OPEN FOR BUSINESS
The Public is Invited To Try Our Fine
AMERICAN and BOHEMIAN COOKING

Breakfasts - Lunches - Dinners From 6:30 a.m. Until 8 p.m. Daily
1813 South Ashland Avenue CAnal 6-9302

Mes valome ir taisome visų rūšių apšildymo įrengimus. Taip pat turime pilną pasirinkimą naujų centrinių pečių ir katilų.
Mes turime Lennox, Bryant ir Hess gazo apšildymo įrengimus. Iškeiskite jūsų seną stokerį, alyvos degintuvą arba gazo degintuvą į naują moderišką apšildymo įrengimą. Jokio įmokėjimo, 5 metai išsimokėti. Nemokamiems apskaičiavimams kreipkitės į —
RACINE HEATING COMPANY
8040 South Racine Avenue Tel. AB 4-2065 arba SO 8-7446

PAGELBĖKITE ARTIMIESIEMS UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Atsidarė nauja įstaiga pagelbėti saviesiems pasiųsti siuntnius į Lietuvą, esantiems Sibire ir kitose Rusijos vietose.

Viską apmokate vietoje (muitą ir persiuntimo išlaidas) ir Jūsų artimiesiems nieko nereikės mokėti. Pristatymas yra garantuotas ir greitas, 5-6 savaitės. Galima siųsti naujus ir dėvėtus daiktus ir vaistus.

UNITED OVERSEAS PARCEL SERVICE
1263 N. Paulina St., Chicago 22, Ill. Tel. HU 6-3353

Asmenys, kurie gyvena toliau ir negali asmeniškai atvykti, gali pasiųsti siuntinius paštu su adresu, kam ir kur reikia pasiųsti, mes apskaičiuosime, kiek kainuos muitas ir persiuntimo išlaidos, ir jums pasiųsime sąskaitą. Siųskite augščiau nurodytu adresu.

Raštinė atidaryta nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro. Pirmadieniais ir Ketvirtad. nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro.

PALATINE BARGAIN BASEMENT

Tose pat patalpose yra pagarsėjęs "Palatine Bargain Basement", kuriame yra milžiniškas pasirinkimas visokių rūšių medžiagų ir medžiagų liekanų už nepaprastai žemas kainas vyrų ir moterų kostiumams ir kitokiems rūbams. Taippat yra didelis pasirinkimas įvairių medžiagų liekanų, kurios tinka ir pasiuntimui į užsienį ir savam naudojimui namuose.

Užvažiuokite pamatyti ir jūs įsitikinsite, kad pas mus yra didžiausias pasirinkimas ir žemiausios kainos.

SVARBUS PRANEŠIMAS MŪSŲ TAUPYTOJAMS

2%

Du nuošimčiu mokėsime už taupymo indėlius (savings accounts) pradedant Liepos 1 d., 1956 m.

Visi indėliai iki $10,000.00 apdrausti Federal Deposits Insurance Corporation.

METROPOLITAN STATE BANK
2201 West Cermak Road
Chicago 8, Illinois Tel.: Virginia 7 - 6430

Kaip tvarkyti santaupas

Apie akcijas (šėrus) ir indėlius

LEONARDAS DARGIS, Milwaukee, Wisc.

Daugeliui mūsų skaitytojų besidomint ekonominiais klausimais duosime seriją straipsnių ir iš finansų mokslo srities. Autorius L. D. augštuosius ekonominius mokslus yra baigęs Austrijoje, Kaune buvo prekybos mokyklos direktorius, vėliau Klaipėdoje —Baltijos Transporto bendrovės direktorius.

Norėtume tik pabrėžti, kad mokantis taupyti reikia mokytis ir daugiau lėšų skirti kultūros ir karitatyviniams reikalams. — **Red.**

New Yorko biržos populariai leidžiamas "The Exchange" neseniai išsiuntinėjo įvairiems provincijų dienraščiams, savaitiniams, dvisavaitiniams ir t.t. klausimų lapus apie biržą ir akcijas, į kuriuos atsakė 100 laikraščių. Gauta daug įdomių atsakymų. Kartu paaiškėjo, kad ne tik eiliniai žmonės, bet ir kai kurie redaktorių nežino, kaip veikia birža ir klaidingai supranta akcijas (shares, stock). Taigi, nors anot buvusio JAV prezidento Coolidge, "The business of America is business", matyti ne visiems taip atrodo. O visgi prekyboje yra dalykų apie kuriuos naudingiau žinoti, kaip nežinoti.

Liaudies žmonių kapitalizmas

Šiuo metu JAV vyksta kapitalistinės formos tam tikras persiorientavimas. Norima, kad kiekvienas dirbantysis turėtų bent po vieną akciją, kad daugiau domėtųsi kas darosi jo aplinkoj, pasidarytų dinamiškesniu, daugiau domėtųsi visuomeniniais bei ekonominiais reikalais, o ne vien tik beisbolu, televizija ir komikais. Tuo norima stipriau atsakyti komunizmui ir K. Markso mokslui. Norima, kad kiek galima daugiau įmonių, kokios jos bebūtų, priklausytų daugeliui žmonių, o ne tik kaikuriems išrinktiesiems. Šių naujų kelių ne kalbomis ieškoma, o tiesiog veikiama. Dėl to ir New Yorko birža jau kuris laikas vadovaujama naujo tipo žmogaus, biržos prezidento G Keith Funston. Jis nėra iš pirklių tarpo. Prieš pasidarydamas biržos prezidentu, jis buvo augštosios mokyklos ekonomikos dėstytoju, profesorium. Jo šūkis: **liaudies, žmonių kapitalizmas** (People's Capitalism).

Ko siekiama

Naujosios ūkinės krypties tikslas patenkinamai išspręsti kapitalo investicijų klausimą privačios iniciatyvos būdu. Apskaičiuojama, kad sekantiems 10 metų JAV ūkiui pirmyn varyti reikiama jėga ir tempu pareikalaus naujų 30 bil. dolerių investicijų. Vien tiktai turtingesnieji tokios sumos prie geriausių norų nei negalėtų sudėti; jų jėga po "New Deal" — naujosios mokesčių politikos — gerokai apkarpyta. Antra vertus, nenorima, kad visas ūkines spragas valstybė užkišinėtų, bijoma perdidelio valdžios įsigalėjimo. Liaudies kapitalizmu manoma nušauti daug zuikių iš karto: plačioji visuomenė daugiau domėsis ūkiniais dalykais; žmonės bus daugiau užimti naudingais reikalais; kils skaitymas, kartu ir švietimasis; augs domėjimasis aplinka; kils žmonių gerbūvis; plečiantis žmonių galvojimo horizontams, didės politinių reiškinių supratimas. Taip pat tikimasi daugiau bešališko dirbančiųjų ir darbdavių reikalų tarpusavio supratimo: įsigalėjus liaudies kapitalizmui, dauguma bus kartu ir dirbantieji ir darboviečių savininkai.

55 mil. dirbančių turės akcijas

Pradžia jau padaryta: 1952 m. JAV atskirų akcininkų buvo 6,49 mil. Pernai — 7,5 mil. Šiemet šis skaičius jau pašoko iki 8,6 mil. žmonių. Siekiama, kad 50 mil. dirbančiųjų turėtų akcijų.

Akcijų platesniam paskirstymui kliudo dar kaikurių žmonių nusiteikimas prieš akcijas. Ne visiems atrodo ši santaupų laikymo būdas patikimas. Daugelis ramiau jaučiasi, jeigu savąsias santaupas čia pat namie laiko, ar pasidėję banke. Kuo gi rizikuojame pamėginimui nusipirkę tik vieną akciją ir pažiūrėję kas iš to išeis? Viena akcija Amerikoje nedaug tekainuoja, o jau po vienerių metų turėtų paaiškėti, kaip geriau verstis savomis santaupomis.

Galvoti prekybinėmis normomis

Mes, dauguma būdami ūkininkų vaikais, tą reikalą irgi ne taip lengvai sprendžiame. Prekybinėmis normomis galvoti ne visuomet lengva. Kitiems nepadoru atrodo, nes auginamas vienašališkas "medžiaginis žmogus,, neturįs išsilyginimo su dvasine puse. Argi tas, kuris rūpinasi, būtinai nesirūpina kitais dalykais? Pasyvumas ekonominiams reikalams mums gali būti labai nenaudingas.

Permažai jais domėdamiesi pasiliekame visuomeninės mašinos tik smulkiais rateliais, neprieidami patys jų pasukinėti. Tuo mažinam savo svorį ir kenkiam lietuviškiesiems ir saviesiems reikalams. Gyvename didžiai kapitalistinėje valstybėje. Ar tokia sistema kam patinka, ar mažiau patinka apie tai nekalbėsiu, bet, aišku, kad įsikūrimo galimybes labai sumažiname, jei pamirštame puoselėti, vokiškai tariant, "Wirtschaftsgesinnung" — ūkinį nusiteikimą.

Kad galėtum pinigus aukoti, reikia pirma juos turėti

Teatleidžia man kultūrininkai, kad čia tiek apie medžiaginius dalykus kalbu. Man atrodo, kad tai jų pačių naudai darau, nes juk anot Andrew Carnegie "A man must get money before he can give it — isn't that self evident? He must be egoistic before he is altruistic". Posakis kietas, bet gal jau ne toks klaidingas? Numanau, kad tie, kurie dabar neduoda lietuviškiems reikalams — knygai, nors ir didesnių įplaukų susilaukę, pasidarys duosnesni, bet tikiu, kad tie, kurie mūsų reikalams dabar jautrūs, daugiau išsigalėdami, bus dar jautresni.

Keletas ūkinių duomenų

Štai truputis skaičių, kad matytume kas darosi su amerikinėmis bendrovėmis.

General Electric bendrovės gaminių pardavimas ir pelnas laike paskutiniųjų 10 metų pakilo daugiau kaip 300%. 1946 m. ši bendrovė prekių pardavė už 769 mil. dolerių, turėdama 43 mil. dol. pelno, o 1955 m. — už 3,095 mil. dol. ir pelnė 201 mil. dol.

31 didžiųjų New Yorko biržoje registruotų bendrovių, kurių kiekvienos atskirai 1955 m. gėrybių ir patarnavimų pardavimai prašoka vieną bilioną dol., bendroji pardavimų suma siekė daugiau 78 bil. dol. Tų pačių bendrovių pardavimai 1954 m. buvo per 67 mil.

Lėktuvų pramonė šių metų pradžioje davė darbo 777,400 darbininkų, o automobilių — 991,600.

Ūkio svyravimai ir pramonės bendrovės

Jau šie keli skaičiai iškalbingai rodo su kokiais kolosais turime reikalo. Taip pat matome, kad jų reikalai nuolat gerėja, ne blogėja. Depresijos metu ir, revoliuciniai keičiant sistemą, tie reikalai gali būti ir blogesni, ar nuolat blogėją, bet kas tuomet darytųsi su mūsų santaupomis laikomomis grynais pinigais, arba bankuose? Ar jos vis pasiliktų tos pačios vertės, nesikeistų? Ar neturime pakankamai pavyzdžių, kurie aiškiai byloja, kad jei tautos ūkiniai reikalai blogėja, kad jie blogėja visais šonais? Ir, jeigu taip yra,

(Nukelta į 8 psl.)

Pasiruošta apyskaitai . . .

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė

PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav,
4058 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI—NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS—PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas mieste!
Telef. — CEdarcrest 3-6335

SKIP'S SELF SERVICE
Liquor Store
5515 SOUTH DAMEN AVENUE
ALL PHONES — WALBROOK 5-8202

Rugsėjo, September 27, 28, ir 29 dienom

MARTELL or COURVOISIER THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.98
HENNESSY, 3 STAR COGNAC	Fifth	$5.09
ASBACH URALT	Fifth	$5.49
CREME DE CASSIS	Fifth	$2.75
GRAIN ALCOHOL, 190 Proof V.S.P.	Fifth	$4.89
CINZANO VERMOUTH Sweet or Dry	Fifth	$1.39
KIJAFA WINE	Fifth	$1.69
GRAND MARNIER LIQUEUR	Fifth	$6.29
MARTINI OR MANHATTAN COCKTAILS	Fifth	$2.89
CREAM DE CACOA	Fifth	$3.19

LIUDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.
1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
2313 W. 91st St. Chicago, Ill.
Tel. PRescott 9-2781

TELEVIZIJA • RADIJAS
HI-FI FONOGRAFAI • VOKIŠKI RADIJAI
DIDELIS PASIRINKIMAS • PARDUODAME IR TAISOME
FRANK'S TV & RADIO, INC.
3240 So. Halsted St. CAlumet 5-7252

STEIN TEXTILE CO.
1306 South Union Ave.

Yra kalbama mieste, kad STEIN TEXTILE BENDROVĖJE rasite didžiausią pasirinkimą už nebrangias kainas įvairių vilnonių, šilkinių, medvilninių, užuolaidoms ir uždangalams medžiagos. Taip pat ir paltams medžiagų vyrams ir moterims..

STEIN'AS turi metinį išpardavimą, štai pavyzdys kainų:

Geriausios ANGLIŠKOS bei "worsted MEDŽIAGOS kostiumams, kurių kainos paprastai yra $9.80, dabar tik ..$4.50
Visokiausių pamušalų už pigias kainas. Spausdintas šilkas ir plaunamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta", paprastai $1.98, dabar tiktai ....98c.
60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai $1.89
48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki $2.98, tiktai $1.39
Grynų spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik .$1.09

Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvieno pirkiniu virš $20.00 gausite vienai suknelei medžiagos

Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą nuotakoms, kaip tai .."laces", satiną, taffetą, "brocades", Shantung, ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas, kaip dovaną.

STEIN TEXTILE CO.
1306 SOUTH UNION AVENUE

1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1½ bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Taip pat atdara šeštadieniais ir sekmad. Tel. MOnroe 6-8152.

AR ŽINOTE —
kad galite įsigyti:

Radiją	nuo $12.50
Televiziją	nuo $89.00
Fonografą	nuo $17.50
Vokišką radiją	nuo $55.00
Hi-Fi fonografą	nuo $79.00
Dulkiasiurbį	nuo $45.00
Elektr. skutimosi mašinėlę	— $14.95
Elektr. laikrodį (žadint.)	nuo $3.95
TV anteną	nuo $2.50

ir daug kitų elekt. reikmenų už žemas kainas.

Viskas garantuojama

DAINA TELEVISION
sales - service
Sav. Inž. A. SEMĖNAS
3321 S. Halsted — CLiffside 4-5665

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino,
kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir pelninga.

Universal Savings and Loan Association užtikrina saugumą ir gražų pelną.

Saugumą užtvirtina Suvienytų Valstybių valdžios agentūra iki $10,000.00 kiekvienam indėliui ir reikalingi rezervai, o pelną — patyrusių ir sąžiningų vedėjų pastangos.

Galite taupyti atvykdami asmeniškai ar per laiškus. Bus greitas ir draugiškas patarnavimas.

Dėl paskolų ir visais finansiniais reikalais kreipkitės:

UNIVERSAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illnois

Mes mokame Aukštą Dividendą
MIDLAND Savings and Loan Association
INSURED
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukitės mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLympic 2-1003
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0781
STEPONAS O. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE VIrginia 7-[illegible]

Spaudos šventė Omahoj

Naujoji Jer. Cicėno knyga

KUN. L. MUSTEIKIS, Omaha

Į lietuvių istorijos lobyną vėl nubyrėjo gausus istorinių žinių pluoštas, surinktas žurnalisto **Jeronimo Cicėno** "Omahos lietuviai" knygoje. "Omahos lietuviai" jau pasirodė knygų rinkoje. Knyga yra išspausdinta Saleziečių spaustuvėje, Italijoje, yra didelio formato, drobiniais viršeliais, 278 puslapiai ir gausiai iliustruota. Veikalo santrauką anglų kalboje parengė **P. Adamonis** ir angliškąjį tekstą taisė **L. R. Richards.** Išleido Omahos Šimtmečio Minėjime Lietuviams Atstovauti komitetas.

Knyga savo išvaizda, autoriaus prasmingais pavadinimais, fotografijomis, dokumentų fotokopijomis patraukia žvilgsnį ir jo neatleidžia iki perverčiama lapas po lapo. Šioje knygoje randami surinkti Omahos lietuvių daugelio metų bėgyje pabirę pėdsakai, kurie skelbia pirmųjų gretų patirtį, skausmus, kančią ir ilgesį toli nuo šventos Lietuvos.

Medžiagą renkant

Parengiamieji darbai autoriui vyko nelengvai. Jis landžiojo apipelyjusius, vortinkliais užaustus rūsius, palėpes ar kitokias pašiūres, norėdamas dar ko nors surasti ar atkasti lietuvių laiko ir dulkių apneštus pėdsakus. Jieškojo talkininkų, rašė, parašė, kad kas nors paremtų jį žiniomis, bet nedaug atsirado. Buvo tokių, kurie suteikė vienokias žinias, o dukumentuose surado kitokias. Archyvuose rasta ištisos eilės metų medžiaga buvo sunaikinta. Net dabartinės imigracinės bangos lietuvių veikimo buvusių bylų jau pasigendama. Visa tai atsispindi autoriaus pratarmėje: "Imu plunksną, ir lyg kažkas nusmiegia paširdy. Tarsi kalnuos miglos užgriūtas. Tuščias iš žūklės pargrįžęs. Vidūdienis, bet prietema. Aiman, visą šitą medžiagą matuoju ir sveriu ne kaip mažmenų prekiautojas turguje, bet kaip artimas, giminė, jaunesnysis brolis". Autorius atliko darbą su didžiausiu kruopštumu, dideliu pasiaukojimu ir begaline ištverme.

Ką knygoje randame

Artinantis prie "Omahos lietuviai" knygoje esamo lobyno pasitinka skaitytoją Amerikos ir Lietuvos žemėlapiai. Čia pat randama Omahos miesto ir Nebraskos apybraižos, pavadinimų kilmė, geografinė padėtis. Skyrelyje **Kur dingsta atėję pėdos** randame, kad jau 1879 metais yra užtinkamos lietuvių pėdos Omahoje. Lietuvių parapija yra įsteigta 1901 metais. 1916 metais yra buvę per 1400 lietuvių Omahoje. Paskutinio surašymo metu pasisakę esą lietuviais 521. "Dingo, ak, pačiame dienos viduryje pėdos..." (autorius rašo). Pirmasis lietuvis šv. Antano parapijos klebonas buvo kun. Juozas Krasnickas, 1908 metais. Randamos žinios apie kitus klebonus ir mokyklą.

Autorius **Vienos motinos Lietuvos vaikai** skyrelyje mini ankstesniųjų imigrantų tikslus, k. a.: "Bėgo žmogus duonos, pastogės ir laisvės jieškodamas. Bet niekas nepagalvojo išvykti suvis nebegrįžtamai". **Vienybėje ir pasiaukoję** dirbo kartu vienoje parapijoje ir vengė tolintis iš lietuvių bendruomenės. Turėjo sunkumų gauti kokį nors darbą, bet gavę darbo jau telkėsi į organizacijas, teatro grupeles, orkestro trupes, chorus ir kt. Turėjo dvisavaitinį laikraštį **"Vakarų varpas"**, kuris pasirodė 1912.VI.17. Jo teišėjo tik šeši numeriai. Nebuvo užnugario ir užtenkamo laikraščio skaitytojų.

Išeiviai jautriai pergyvena Lietuvos nelaimes. Lietuviai dalyvavo I ir II Pasauliname kare. Prof. K. Pakštas bene pirmoji Omahoje kregždė, kuri prabilo apie komunizmo grėsmę lietuviams ir amerikiečiams. **Atpluduriuoja žmonės bevardžiai, benamiai.** Šiame skyrelyje paliečiama naujų DP atvykimas ir platus jų pasireiškimas kovoje dėl laisvės įvairiais kultūriniais darbais. Trumpai apžvelgęs knygos turinį užbaigsiu autoriaus žodžiu skaitytojui: "Tebūnie tad šis darbelis ...kaip liepto per laiką ir erdvę turėklai".

Sultingas ir puošnus stilius

Šios knygos stilius yra sultingas ir puošnus, rytų aukštaičių tarme. Korektūros klaidų nematyti. Saleziečių spaustuvėje atliktas darbas labai kruopščiai ir meniškai. Ypatingai daug dėmesio buvo kreipta į silpnų fotografijų parengimą ir jų darnų išdėstymą. Atrodo, kad ši knyga yra albumas, kuriame atsispindi Omahos lietuvių gyvenimas vaizduose. Po kiekviena fotografija inž. Jurgio Damijonaičio yra parengtas tinkamas tekstas lietuvių ir anglų kalboje. Apie šią knygą ir jos vertę amerikietis, augštesniosios anglų kalbos mokytojas L. R. Richards yra pareiškęs, kad į šią knygą yra surinktas didelis neįvertinamas turtas, jei dabar kas jo nemato, tai vėliau jį pamatys ir įvertins.

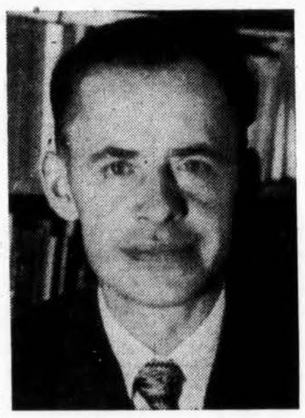

Jeronimas Cicėnas

Apgailestautina, kad nepridėta vadinamo turinio. Turinys yra būtinas. Kiekvienas paėmęs į rankas knygą pirma meta žvilgsnį į turinį, nori sužinoti, kas šioje knygoje yra, o be turinio skaitytojas jaučiasi kaip paklydęs miške. Prie šio istorinio veikalo yra pageidautina ir vardinis sąrašas, kuris greit atskleistų jieškomo vardo buvimą ir vietą.

Autoriaus pagerbimas

Iškilmės įvyko 1956 m. rugsėjo m. 15 d. šv. Antano parapijos salėj. Pirmą kartą lietuvių kasdieniniame gyvenime literatūrinė prošvaistė nusišypsojo linksmai. Tai buvo žurnalisto, knygos **"Omahos lietuviai"**, Jeronimo Cicėno kūdikio, išvystymas iš vystyklų ir paleidimas į svietą. Šias iškilmes surengė knygos leidimo komitetas, pirmininkaujant P. Adamoniui. Dalyvavo gausus lietuvių būrelis. Visi staliukai buvo užimti prieš iškilmes, o vėliau jų trūkumas. Vaišių stalas mielųjų šio vakaro šeimininkių buvo turtingas.

Po įžanginio žodžio šių iškilmių vadovas P. Adamonis iškvietė autorių, žurnal. Jeronimą Cicėną. Visi dalyviai su džiaugsmu, gausiu plojimu ir šypsniais sveikino autorių. Jis, nedrąsiais žingsniais išėjęs priešakin, savo kalboje patiekė keletą minčių susijusių su kūriniu. Knyga yra autoriaus kūdikis, kuris ateidamas į pasaulį atsneša savo visokius rūpesčius. Autorius yra atsakomingas už paleistąjį kūdikį į pasaulį ir fiziškai, ir morališkai. P. Adamonis padarė apžvalgą apie nuveiktus darbus išleidžiant knygą. Autorius ir kiti talkininkai neėmė jokio atlyginimo. Buvo jų auka. Padėkojo autoriui, vertėjui L. R. Richards ir kitiems ištvėrusiems kartu su juo komiteto nariams. Buvo sunkumų, nuomonių skirtumų, bet vis tik darbas nesugriuvo. Susirado knygos garbės leidėjų apie 80 ir jie savo aukomis pakėlė didžiąją finansų dalį. Šia proga knygos leidimo komiteto pirmininkas įteikė dovanas knygos autoriui ir vertėjui.

Čia pat pirmoji knyga buvo įteikta autoriui, toliau anglų kalbos taisytojui ir visiems knygos rėmėjams ir garbės leidėjams. Visų nuotaika buvo šventiška. Šių iškilmių programą paįvairino L. Jonykienės vadovaujamas gausus jaunesniųjų tautinių šokių būrelis, pašokdamas smagiai porą šokių. Taip pat solistė Irena Šarkaitė padainavo tris dainas, akompanuojant muz. Mečiui Leškiui.

Dalyviai neliko ramiai sėdėti, bet turėjo progos šokti, žaisti ir konkurse dalyvauti. Konkursą pravedė B. Sulskis tik ką padaręs magistro laipsnį iš chemijos Creightono universitete. Konkurso turinį sudarė klausimas iš Lietuvos istorijos, literatūros ir geografijos. Daugiausia taškų surinko studentas Linkoln univ., Nebr., Jonas Šarka ir gavo dovanų J. Cicėno "Omahos lietuviai".

30 metų spaudos darbo

Šiais metais žurnal. **Jeronimas Cicėnas** mini 30 metų spaudos darbo sukaktį. Jis ir po tiek metų dar nemeta savo jautrios, spalvingos ir magiškos plunksnos. Šiandie jo dalia nepavydėtina. Jis dirba sunkų darbą skerdyklose jau septyneri metai ir vargu ar bus kokia galimybė prieiti prie savo profesijos ir pasiruošimo. Turi žmoną Nelę ir dukrelę Ramintą, kuri jau yra 8 skyriuje. Gyvena neva savoj grytelėj, turi garažą su jo inamiu. Jis yra rytų augštaitis. Yra gimęs 1909.VII.24, Švenčionių apskr., Dukšto valsč., Garšvinės km.

Baigė Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje. Studijavo Vilniaus lenkų universitete visuotinę istoriją, literatūrą ir etnografiją. 1934-36 buvo mokytojas Trakų ir Vilniaus Mokytojų seminarijose. 1936-39 lietuvių kalbos lektorius Augštojoje Politinių Mokslų mokykloje. 1940-41 Vilniaus liaudies universiteto inspektorius mokslo reikalams. 1941-44 Vilniaus radiofono literatūros ir vaikams valandėlių redaktorius.

1928 Vilniaus Šviesos redakcijos narys, Kūrybos ir Kritikos redaktorius, Vilniaus Žodžio literatūros skyriaus redaktorius, Nowe Slowo ir Vilniaus Balso redakcijos narys. Tremtyje redagavo Kelyje Tėvynėn; Akiratyje ir Nemuno redakcijos narys. Rašė kultūros ir literatūros klausimais gudų, ukrainiečių ir lenkų spaudoje. Išspausdintos jo knygos yra šios: Vilniaus tautosaka (1934), Daugeliškių burtai (1934), Dvaruos praėstos dienos (1937), Lietuva pro "Vilniaus Žinias" (1944), Vilnius tarp audrų (1953) ir Omahos lietuviai (1956). Trumpai perbėgę per jo spaudos dirvoje suverstas vagas, tikime, kad jis yra pajėgų ir darbo vidudienyje. Jis nesustos dirbęs ir su lauknešiais nesugrįš namo, bet pasistiprinęs vers vagą pirmyn.

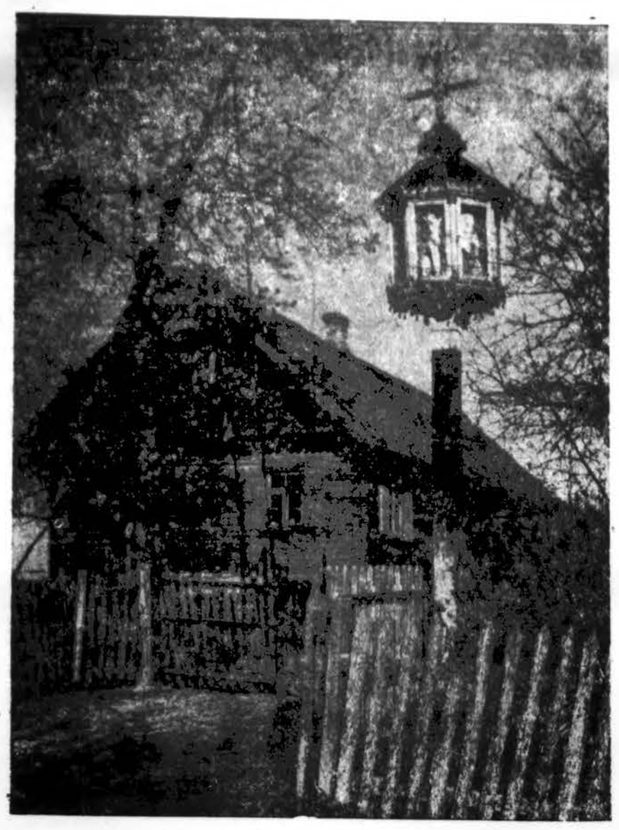

Vienkiemis Lietuovje

KAIP TVARKYTI SANTAUPAS

(Atkelta iš 7 psl.)

tai kodėl gi normaliu laiku nelai kyti santaupų pelningiausiu būdu?

Manau taip pat, kad tokie kolosai, milžiniškos įmonės nesileis taip lengvai susmukdomos, bei palaužiamos. Tos bendrovės ir toliau ras kelių saviesiems reikalams ne tik vietoje išlaikyti, bet ir gerinti. Tai pagaliau nėra jau taip sunku, kuomet visas JAV ūkis yra atsirėmęs į tvirtus ekonominius pagrindus. Stambiosios JAV bendrovės net didžiosios depresijos metu savo akcininkams mokėjo padalą (dividend), lyg niekur nieko nebūtų a tsitikę. Daug bendrovių padalą moka nepertraukiamai 25 ir daugiau metų iš eilės.

Akcijų pelnas

Koks gi yra akcijų pelningumas? Kuo įvairiausias. Jeigu domėsimės tik žinomų didelių bendrovių akcijomis, tai greičiausiai nieko nerizikuosime, ne turėsime steboklingo pelno ir tas pelnas bus daugiau, ar mažiau pastovus. Vidutiniai jis sukasi apie 10% : 3-6% gausime padalų, o kita dalis užaugs akcijų kainai pakilus, nes bendrovių reikalams gerėjant, apyvartai kylant, jų akcijų kaina, neskaitant laikinų nuokričių, taip pat kyla. Šie, tik ką minėti 10%, yra ne maksimumo, o greičiau minimumo vidurkis, nes daug bendrovių dar geriau verčiasi. Akcijos be padalo ir vertės augimo duoda dar ir kito pelno. Apie tai vėliau. O kiek gi palūkanų gauname, kai laikome pinigus kišeniuje, banke, ar lakštuose? Pirmuoju atveju — nieko, antruoju — 1-3% ir trečiuoju — 3%, jeigu juos laikome visus 10 metų, jeigu trumpiau — nei to negauname.

Anksčiau matėme, kad General Electric bendrovė per 10 metų pelnė daugiau 300%, arba per vienerius metus vidutiniškai daugiau kaip 30%. Kodėl galvoti, kad šios bendrovės reikalai, kuri, tarp kitko, šiuo metu priklauso 349,000 atskirų akcininkų, turi blogėti.

Yra bendrovių, kurios ne tik jokio pelno neduoda, bet dar ir nuostolio turi. Šios bendrovės viešai žinomos ir niekas nepriverčia jų akcijų pirkti. Kita vertus, lietuviai nėra tokie naivūs, kad neatskirtų gerai veikiančių bendrovių nuo bankrutuojančių, ar kokių fiktyvinių-suktybinių bendrovių.

Gerbūvio ugdymas

Pirkdami akcijų pasidarome prekybininkais, neapleisdami nė savo kasdieninių reikalų, nei pagrindinio darbo. Apie akcijas permažai galvojame ir permažai jomis naudojamės savųjų reikalų gerinimui. Akcijų JAV turi ir jomis verčiasi ne tik turtingi, bet ir mažiau turtingi, ar ir visai neturtingi paskiri žmonės, o taip pat ir universitetai, labdaros įstaigos, bažnyčios, kultūrinės organizacijos. Šios amerikinės įstaigos, jeigu gerai tvarkomos, pinigus, kuriam reikalui surinkusios, nesiskubina tuojau išleisti, o investuoja pradžioje akcijosna, ar lakštuosna. Vėliau, kai tie investuoti pinigai padidėja, leidžia tiesioginių reikalų tenkinimui. Taip verčiantis ne tik tų įstaigų reikalai pagerėja, bet jos gauna kiek atsikvėpti nuo amžino kalėdojimo, pinigų rinkimo ir nesibaigiančių dejavimų ir gali daugiau laiko skirti savo pagrindiniams tikslams. Kiek visokių fondų, knygų leidyklų, laikraščių turime, kurie tik savo vargais tesiskundžia! Ar negali šios įstaigos kartais ir pačios savo dalios pagerinti? Manau, kad taip. Tik pagalvokime apie mūsų lietuviškų įstaigų dažniausiai konservatyvų pinigų tvarkymą.

Kultūros fondo planas

"Draugo" 1956.9.8 kultūriniame priede skaičiau Ben. Babrauko aprašytą St. Gabaliausko kultūros fondo planą. Tas planas iš esmės galėtų būti geras, bet ir jame jau iš karto kalbama apie pinigų laikymą banke, tai, mano nuomone, reiškia pinigų neturėjimą tiesioginiams kultūros reikalams. Kiek gi bankas palūkanų mokės? Ogi geriausiu atveju, jeigu bus pasižadėta tų pinigų nepajudinti bent pusę metų, nežiūrint kas beatsitiktų, 2 nuošimčius. Tai reikštų 20,000 dolerių nuo projektuojamųjų surinkti vieno milijono dolerių, arba maždaug 15,000 dolerių tiesioginiams kultūros fondo reikalams tenkinti, nes fondo administracija mažiausiai kainuos 5,000, skaitant, kad toks fondas turės tik vieną samdytą administratorių ir, kad priežiūros organai posėdžiaus veltui, atlyginimo neimdami. Su 15,000 dolerių JAV toli nepasirodysi, žinoma, tai geriau, kaip nieko, bet aiškiai nedaug. Prie to plano pagalvojus ir apie akcijas, reikalai gerokai pašviesėtų.

O, jeigu fondininkai mano, kad metinėms fondo išlaidoms 20,000 dol. pakanka, tai kam tuomet rinkti milijono dol. fondą? Tuomet ir 100,000 dol., ar 200,000 pilnai pakaktų. Akcijomis nei ne spekuliuojant, 20,000 dol. iš 100,000, ar 200,000 galima kasmet užsiauginti, nes akcijos be padalo ir vertės padidėjimo jų savininkams duoda dar ir kitų pajamų. Taip akcijas skaldant, keičiant kitomis, arba leidžiant papildomai naujų, akcininkai turi apčiuopiamos naudos, pelno. Tik pirmieji metai kartais gali būti kiek sunkesni dėl išmokamos komisijos, bet ir tai daugiau paliečia tuos, kurie akcijas perka permažais kiekiais iš karto.

Sekančių straipsnelių tikslas: šiek tiek konkrečiau supažindinti su akcijomis, jų rinka-birža ir, prabėgomis, dar ir su lakštais.

Dievo Apvaizdos Parapijos choras Chicagoje, vedėjas K. Gaubis

Kultūrinė kronika

● **Lietuviai dailininkai** jau parsivežė atgal savo paveikslus, kurie visą vasarą išbuvo parodoje Pranės Lapienės vasarvietėje Stony Brook. Oficialus tos parodos uždarymas įvyko Labor Day savaitgalį, kai susirinkus dailininkams, jų šeimoms ir ką tik savo atostogas bebaigiantiems vasarotojams, parodininkų vardu dail. Č. Janudėdami Puzino ir Janušo nuotraukų.

Prieš porą metų toje pačioje vietoje Stony Brooke buvo surengta septynių dailininkų paroda. Tada dalyvavo Galdikas, Jonynas, Lapė, abudu Košubai, Merker ir Viesulas. Bet šių metų paroda, jau antroji iš eilės, susilaukė žymiai didesnio lankytojų skaičiaus. Prie vasarvietės per vasarą buvo didelis užrašas, kviečiantis pravažiuojančius į parodą. Per parodos uždarymą buvo pranešta, jog ją aplankę per du tūkstančius svečių.

šas ir dail. Wm. Vitkus tarė šiltų žodžių vasarvietės šeimininkams. Vincė Jonuškaitė bendrai menininkų vardu padėkojo Andriui ir Pranei Lapėms už palankumą lietuviams kultūrininkams, primindama, kad ši vasara sudaro dar vieną grandį ilgoje toje vasarvietėje surengtų kultūrinių pramogų virtinėje.

Šioje parodoje dalyvavo prof. A. Varnas, Č. Janušas, Wm. Vitkus. P. Puzinas, E. Vyžiūtė-Kulber ir S. Plechavičienė. Dail. Janušas ir Puzinas parodos metu turėjo ir piešimo demonstracijas, susilaukusias gausios publikos ne tik iš lietuvių, bet ir vietos amerikiečių visuomenės. Long Island laikraščiai apie parodą ir apie dailininkus nemažai ir palankiai atsiliepė, įsi-

● **Iz. Vasyliūnas,** pagerbdamas 200 metų sukaktį nuo Mozarto gimimo, paruošė jo kūrinių koncertinę programą, su kuria jau yra pakviestas koncertuoti į Anhurst kolegiją, į Šv. Marijos Augšt. mokyklą Lawrence, Bostoną taipgi suruoš viešą koncertą Lawrence ir jau šią programą yra pildęs Nukryžiuotojo V. Jėzaus vienuolyne Brocktone. Sekančiais metais mūsų talentingasai smuikininkas su šia Mozarto programa planuoja ir plačiau pavažinėti. Iz. Vasyliūnas vadovauja Šv. Pranciškaus parapijos chorui Lawrence, Mass., ir su tuo choru išpildė Liudoviko Viadana polifonines mišias "La Hora Passa", o dabar su choru pradėjo studijuoti taipgi polifonines šv. mišias Hans Leo Hasslerio — "Missa secunda". Laisvesniu laiku mūsų muzikas aktyviai bendradarbiauja Lietuvos Enciklopedijoje ir jau yra davęs daugiau 100 straipsnelių.

● **Dailininkai Č. Janušas** ir **Wm. Vitkus,** kurie kasmet rudenį vyksta į gamtą vaizdų "pamedžioti", šiemet tokią kelionę pradeda spalio pradžioje ir lankysis N. Anglijoje ir Kanadoje. Kelionėje jie užtruks tris savaites, sustodami spalvingesnėse vietose. Kartu vežasi ir nemažas dažų bei drobės atsargas.

● **Lietuvių dailininkų kūrinių parodą Chicagoje,** pirmosios tautinių šokių šventės metu, planuoja suruošti A. L. Dailininkų s-ga ir tuo reikalu perteikė pasiūlymą Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos pirm. dr. J. Bajerčiui. Bendruomenės vadovybė į tai žiūri palankiai ir pažadėjo parodai parūpinti patalpas.

● **Dail. Vyt. Kasiulis** su žmona ir sūnumi Vytautu rugsėjo 4 d. išvyko į Šveciją. Ten išpildydamas vieną užsakymą ir kartu atostogaudamas praleis porą mėnesių. Taipgi jis ruošiasi piešti Šiluvos Marijos paveikslą Marquette Parko lietuvių bažnyčiai, pastatytai pagal arch. J. Muloko projektą.

● **Stasys Jonavičius** iš JAV nuvyko į Paryžių ir ten porą mėnesių pašvęs rinkdamas medžiagą savo rašomai disertacijai apie lietuvių bičiulį rašytoją Jean Mauclere. Stasio tėvas dr. Jonavičius, grįžintas iš Sibiro, šią vasarą mirė Lietuvoje.

● **Danutė Lanskoronskytė,** pulk. Lanskoronskio duktė, šiemet baigė politinių mokslų institutą Briusely; drauge studijavo ir žurnalistiką, ir nuo šio rudens planuoja pradėti darbą kurioje nors Belgijos ar Prancūzijos laikraščio redakcijoje.

● **Jokūbas Stukas,** Lietuvos Prisiminimų Radijo valandėlės vedėjas, buvo pakviesats teisėju dalyvauti New Yorke Madison Square Garden vykusiame Harvest Moon Ball jaunimo šokių konteste. Jis darbavosi komisijoje, kuri paskyrė laimėtojus polkos šokime.

● **Vitalis Žukauskas,** dramos aktorius, jau pradeda savo darbų sezoną. Artimiausiu laiku yra pakviestas dalyvauti koncertuose Clevelande ir dar keliose vietose.

● **L. Musteikis,** Gerojo Ganytojo namų kapelionas Omahoje, gilina anglų kalbos žinojimą, lankydamas jėzuitų vedamą Creighton universitetą.